

LA
MANCOMUNITAT
ORGANITZACIÓ
I L'OBRA

M
3
42

M-342

1-11172

LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

LA MANCOMUNITAT
DE CATALUNYA

BREU NOTÍCIA
DE L'ORGANITZACIÓ I L'OBRA

JUNY 1922

R. 423

IMPRESA DE LA CASA DE CARITAT : MONTALEGRE, 5

I

CREACIÓ DE LA MANCOMUNITAT

La llarga campanya catalana en pro del restabliment, sota formes modernes, de l'antiga llibertat autonòmica de Catalunya, arribà l'any 1913 a una primera realització en l'ordre administratiu.

Per R. D. de 18 de desembre del dit any fou autoritzada la constitució de Mancomunitats provincials, considerant que aquestes estan implícitament permeses per la Llei provincial en vigor.

I el dia 6 d'abril del 1914, complerts els tràmits marcats pel R. D., fou solemnement constituïda a Barcelona, a la històrica Sala de Sant Jordi del Palau de la Generalitat, la Mancomunitat de Catalunya. L'Assemblea, gairebé per unanimitat, elegí President del novell organisme a D. Enric Prat de la Riba.

Així la Mancomunitat és, en el seu origen,

una institució de caràcter administratiu. Però l'esperit catalanesc que la inspira li ha donat un noble caràcter de restauració patriòtica, i els fills de Catalunya la miren com un primer pas cap a la autonomia integral i com una consagració de la unitat de la terra catalana.

II

EL PALAU DE LA GENERALITAT

Està installada la Mancomunitat de Catalunya en el Palau de la Generalitat, vell i magnífic edifici, tot ple de records de la història catalana.

En la monografia *El Palau de la Diputació general de Catalunya*, els Srs. Puig i Cadafalch i Miret i Sans diuen d'aquest edifici que és la més bella obra d'arquitectura civil de Barcelona, i que presenta, alhora, les esplendors exuberants de l'art gòtic del segle xv i les primeres aurióles del Renaixement.

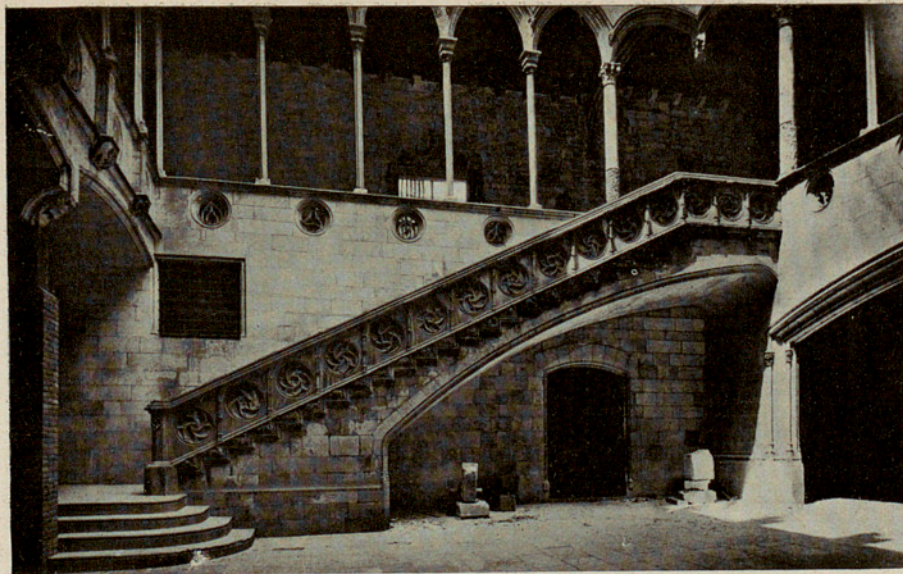
Allò que caracteritza aquest Palau és que no fou construït segons un pla preestablert i definitiu, sinó que fou el resultat de l'adaptació successiva d'una aglomeració de cases que, sense haver estat enderrocades, eixamplaren el primitiu edifici.

Originàriament, l'immoble de la Diputació general de Catalunya (la qual Diputació era la Comissió Permanent dels Cossos legislatius o Corts) fou un modest edifici que tenia la seva façana al carrer de Sant Honorat, d'on no ha desaparegut encara del tot. Aquesta modesta construcció, enclavada al Call o vell barri jueu, passà a mans de la Diputació o Generalitat quan desaparegué aquell barri (darreries del segle XIV).

Els nostres avis tenien una alta concepció de les funcions governamentals, i volgueren que la Casa de la Generalitat fos digna, pel seu art, de la importància de la institució que estatjava.

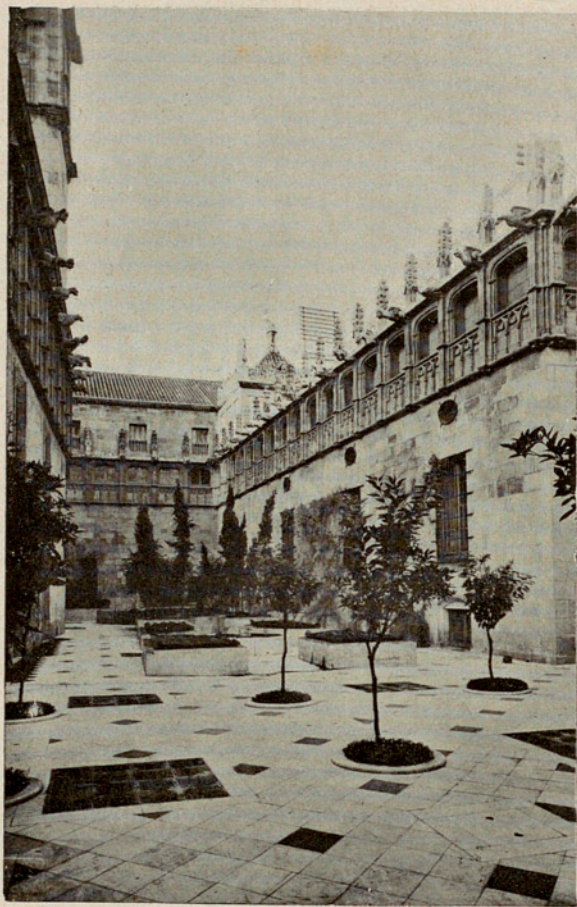
La primera obra que s'executà fou la magnífica portalada que pot admirar-se avui encara al carrer del Bisbe, portalada que constitueix una de les meravelles de l'arquitectura medieval. És interessant de reproduir el document, datat del 1416, que relata la decisió de construir aquesta portalada.

«Com aiam vist, esser molt necessari que la paret e portal forans del ort de la casa on exercim lo offici de nostra diputació, la qual paret e portal per llur antiquitat e vellesa me-

Palau de la Generalitat : Escala i galeria del pati

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

Palau de la Generalitat : Pati dels tarongers

nassaven ja cahiment e ruine fossen enderrocats e deguen feta altre paret o portal per cloure lo dit ort axi com ja es estat començat *fahenthi obra condecant et assats sumptuosa atlesa la casa on se exercexen actes publichs tan notables e de tan gran ponderositat com son los actes del dit General*, e confiem no poch de la suficiencia e industria de vos en Galceran de Matero, regent los comptes del dit General, a vos manam expressament e de certa sciencia puxats reebre del dit General totes quantitats de monedes per continuar la obra de la paret e portal e encare de les imayes quis faran en la dita obra e les dites quantitats per vos axi reebudes convertir axi en salaris de maestres qui faran la dita paret e portal e dels imaginaires qui faran les ymatges, bestions, babuhins (les bèsties i gàrgoles), claraboyes e la ymatge de Sent Jordi a cavall qui stara sobrel dit portal e altres fulatsges que hauem ordonat sien fetes e posades en les dites naves e paret per embellir aquelles, com encara en compra de ferre e pagar lo ferre per fer les reyes que axi metex havem ordonat sien fetes deuant lo dit portal a fi que veden que cavalcadures no entren en lo dit ort.»

En Marc Çafont dirigí els treballs com a mestre d'obres.

Les escultures són degudes a En Pere Johan; d'ell és l'estàtua de Sant Jordi i el magnífic quadro que l'envolta. En Pere Johan va encarregar-se de fer aquest quadro pel preu de deu florins; però quan la Diputació veié l'obra llesta, la trobà de tal manera admirable, que doblà la quantitat que havia estat convinguda.

Després de l'acabament del superb frontispici, es feren, a poc a poc, algunes modificacions en l'ornamentació interior. El vell hort fou convertit en pati, i l'antiga escala fou canviada per aquesta tan elegant que avui veiem. Les arcades foren construïdes més tard, i en la galeria alta hi foren posades notabilíssimes gàrgoles.

L'any 1432, les Corts Catalanes, reunides a Barcelona, autoritzaren la construcció de la Capella de Sant Jordi. Dos anys més tard la Capella era acabada. L'obra és d'En Marc Çafont, el mateix que dirigí la de la portalada del carrer del Bisbe. Aquesta vella i sumptuosa part de l'edifici acusa un canvi d'orientació de l'arquitectura, que passa de les línies encara rígides de l'estil romànic a la lleugeresa

i al sentiment decoratiu del nou període. Contribuïren a la decoració de la Capella de Sant Jordi els artistes més reputats de l'època : els millors teixidors de brodats de Florència, els brodadors de Borgonya, els orfebres de Barcelona i els il·luminadors de llibres i manuscrits.

En aquesta època comença també l'eixamplament del Palau amb l'adquisició de les cases veïnes. Tot seguit vingué una època malaurada per Catalunya — tragèdia del príncep de Viana, guerra de Joan II — durant la qual no es féu gaire cosa en l'edifici. L'any 1514 es proposà la construcció de les sales que donen al Pati dels Tarongers, obra que començà per la Sala daurada o petit Consistori, particularment remarcable pel seu sostre.

Devers l'any 1532 començà l'obra del jardí o Pati dels Tarongers, per a la qual cosa es nivellà la part de l'hort de les cases comprades per la Diputació. La façana del carrer del Bisbe fou construïda a mitjans del segle XVI, venint a formar un conjunt amb l'obra d'En Pere Johan.

Devers l'any 1570 foren començades les obres de la Sala nova, destinada a la reunió dels Braços (la mateixa sala on avui es reuneix

l'Assemblea de la Mancomunitat), i de les sales annexes. Aquesta construcció prengué molt de temps a causa de l'encariment dels salaris i de l'escassetat de mestres de cases i fusters. La Sala nova — dita també en aquella època Sala gran, Sala major i Sala dels reis — fou esplèndidament decorada, ja en l'estil del Renaixement. Alhora es féu la decoració exterior de la galeria alta que dóna al pati.

Més tard, altres cases veïnes foren adquirides per eixamplar l'edifici, i d'aquesta manera, l'any 1620, va poder construir-se el cos de l'edifici que dóna a la Baixada de Santa Eulàlia — tros conegut avui per carrer de Sant Sever — i envers el carrer del Bisbe. Aquesta obra no ofereix interès arquitectònic. Cap a la fi del segle XVI es projectà la façana que dóna a la plaça de Sant Jaume, obra del mestre Pere Blay, famós arquitecte, i la Capella nova, avui Sala de Sant Jordi.

Pocs dies després d'haver començat aquesta obra, una intriga dels forasters que voltaven el lloctinent, motivà l'ordre reial de suspendre la construcció (1597). Es pretenia que els treballs començats per la Generalitat eren treballs de fortificació, gràcies als quals el Palau

es convertiria en un castell. Aleshores els diputats trameteren una ambaixada a Felip II, i aquest, després d'haver escoltat els ambaixadors i l'arquitecte de l'obra, donà l'autorització per continuar els treballs, que prosseguiren durant el primer quart del segle XVII.

Més endavant sols s'executaren treballs insignificants. Així s'arribà a les guerres de Felip IV i Felip V. Catalunya perdé la seva llibertat. I havent estat suprimida la Diputació general després de la guerra de Successió, el Palau fou reservat a la Reial Audiència. Els adobs i les obres d'adaptació desnaturalitzaren i enlletgiren el noble edifici. Els embans i sostres morts divideixen les sales sumptuoses; són aparedades les llotges; estranyes finestres foraden els murs i de vegades els tapissos; nous cossos de construcció s'adossen als antics sense unir-s'hi, com estranyes malures, i l'edifici esdevé cosa morta i incompresa.

A mitjans del passat segle, la resta de la façana primitiva que dóna al carrer de Sant Honorat amenaçava ruïna, i el regent de l'Audiència, D. Nicolau Peñalver, disposà que fos restaurada, procurant que els encarregats de la restauració desmuntessin els carreus del mur

amb gran cura i ordenament, per tal de tornar-los a muntar de la mateixa manera.

En aquests darrers dotze anys, s'ha emprès la restauració de l'antic casal. Allí on es reunien la Diputació general i els Braços de la Catalunya autònoma, es reuneixen avui el Consell i l'Assemblea de la Mancomunitat, institucions que enllacen, en certa manera, els records gloriosos del passat amb les invencibles esperances de l'esdevenidor.

III

CONSTITUCIÓ I FUNCIONAMENT DE LA MANCOMUNITAT

I. L'Assemblea

L'orgue superior de la Mancomunitat de Catalunya el constitueix l'Assemblea dels Diputats provincials de les quatre províncies catalanes : Barcelona, Girona, Lleyda i Tarragona.

El nombre total dels Diputats de la Mancomunitat és de noranta sis. D'aquests, en corresponen trenta sis a la província de Barcelona, i seixanta a les altres províncies.

L'Assemblea de la Mancomunitat es reuneix ordinàriament dues vegades l'any, i extraordinàriament per convocatòria del Consell Permanent, per petició de la terça part dels Diputats, i quan es produeixin dues o més vacants en el Consell.

A la convocatòria de l'Assemblea s'acom-

panya un llibre de projectes d'acord, veritable tractat de les diverses activitats de l'administració.

2. El Consell Permanent

Ve a ésser l'orgue executiu de la Mancomunitat. Formen el Consell el President i vuit Consellers.

En els primers temps de la Mancomunitat el President de l'Assemblea era alhora President del Consell Permanent. Alguns anys després s'establí la separació d'ambdós càrrecs, de conformitat amb els hàbits constitucionals moderns. En la forma d'elecció dels Consellers se cerquen dues finalitats : que hi hagi en el Consell representants de totes i cadascuna de les províncies catalanes; i que les forces de minoria de l'Assemblea tinguin en aquell una important representació.

Per a aconseguir aquest doble resultat, l'Estatut disposa que cada Diputat només podrà votar cinc noms, i que serà elegit en primer terme el Diputat de cada província que hagi obtingut més vots en relació amb els altres Diputats de la mateixa província, i després, in-

distintament, el Diputat o Diputats que hagin obtingut major votació.

Així, la majoria té en el Consell, a més del President, cinc representants, i les minories, tres. Aquesta intervenció de les minories en l'organisme executiu i de govern constitueix una novetat de sentit democràtic en el dret polític dels nostres dies.

Els Consellers són actualment elegits per dos anys, així com el President del Consell, a fi que la renovació d'aquest segueixi a la de les Diputacions.

El Consell té la facultat d'adjuntar-se temporalment persones d'assenyalada competència, siguin o no membres de l'Assemblea.

3. Especialització dels Consellers

Des de l'any 1918 els Consellers de la Mancomunitat s'especialitzaren, començant a entendre personalment en els diversos Serveis, a saber : Cultura i Instrucció, Camins i Ponts, Obres hidràuliques, Ferrocarrils i Telèfons, Agricultura i Serveis forestals, Beneficència i Sanitat, Política social, Hisenda.

El Consell Permanent està voltat de Comis-

sions tècniques i auxiliars : Consell de Pedagogia, Junta de Sanitat, Comissió forestal, Comissió de Beneficència, Comissió d'Educació general, Comissions gestores dels ferrocarrils en projecte, Comissions d'Estudis jurídics i econòmics.

4. Retribució

Els càrrecs del Consell són retribuïts. Fou així acordat unànimement per l'Assemblea.

La retribució dels Membres del Consell, ultra les despeses d'hostal i viatge dels Consellers residents fora de Barcelona, consisteix en una dieta de 40 pessetes per sessió i dia. Per tant, el màxim que pot percebre el Conseller que hagi assistit amb més continuïtat a les sessions, puja a 3,900 pessetes anuals, la qual quantitat constitueix, més que una retribució, una indemnització modesta.

El President percep, a més, per despeses de representació, 12,000 pessetes anuals.

De vegades aquestes retribucions han donat pretext a hostils campanyes tendencioses. Però n'hi ha prou amb dir, pel que fa a l'assignació presidencial, que és molt inferior a les retribucions de les primeres autoritats de l'Estat

a Catalunya : Capità general, Governador civil de Barcelona, President de l'Audiència.

5. Oficines

Les oficines administratives de la Mancomunitat estan organitzades en departaments. Aquests són : Departament d'Administració, Departament d'Hisenda i Departament d'Intervenció i Caixa.

Els Serveis de la Mancomunitat tenen llurs corresponents oficines tècniques, organitzades segons la natura de cada Servei.

Els Departaments estan dividits en Seccions i aquestes estan dividides en Negociats.

6. Personal

L'ingrés a les oficines i serveis de la Mancomunitat està subjecte a oposició o concurs. El personal de la Mancomunitat, sobretot l'estrictament administratiu, és molt reduït en comparació amb el dels organismes similars.

Les despeses del personal administratiu de la Mancomunitat de Catalunya no arriben al 2'5 per roo del total del pressupost de des-

peses. És aquesta una de les més baixes proporcions que hom pot trobar.

Els nomenaments es fan per cinc anys, passats els quals, si la labor de l'empleat ha estat satisfactòria, es fa el nomenament definitiu.

IV

ELS MITJANS ECONÒMICS

I. Els Pressupostos

L'augment de les xifres dels Pressupostos de la Mancomunitat, des de l'any 1914 en què fou constituïda, apareix en l'estat següent:

<u>Anys</u>	<u>Pessetes</u>
1914	340,000
1915	4.117,905 *
1916	5.466,742
1917	7.933,015
1918	7.991,757
1919	9.287,363
1920	25.131,975
1921	27.052,540
1922	32.742,569

Cal tenir en compte que l'any 1920 es verificà el traspàs de Serveis de les Diputa-

* Més 11.008,500 pessetes per a la Caixa de Crèdit Comunal.

cions a la Mancomunitat. Abans havien estat ja traspassats alguns altres Serveis.

2. Les despeses i els ingressos en l'exercici actual

Per a donar una idea sintètica de l'obra actual de la Mancomunitat, farem un resum per capítols del Pressupost de despeses fixat per a l'exercici corrent (1922-23).

<u>Capítols</u>	<u>Pessetes</u>
I. Govern i administració de la Mancomunitat de Catalunya.....	788,700
II. Beneficència i Sanitat..	8.604,036'44
III. Cultura.....	2.401,872'13
IV. Política social.....	108,600
V. Obres públiques, Carreteres, camins i ponts.	10.126,151'10
VI. Obres hidràuliques i de Sanejament.....	315,000
VII. Ferrocarrils secundaris..	332,500
VIII. Telèfons.....	1.510,235
IX. Agricultura.....	1.015,642
X. Hisenda.....	7.539,762'77

Heu's ací ara el Pressupost d'ingressos:

<u>Caps.</u>	<u>Pessetes</u>
I. Contingent.....	13.443,038'63
II. Beneficència.....	2.849,686'84
III. Cultura.....	245,921'91
IV. Telèfons.....	1.082,000
V. Agricultura.....	70,690
VI. Arbitris i altres ingressos	975,996'45
VII. Subvencions i reintegres.	1.675,235'45
VIII. Emprèstit.....	12.000,000
IX. Caixa de Crèdit Comunal	400,000

Les despeses i els ingressos d'aquest Pressupost queden anivellats en la suma de 32.742,569'44 pessetes.

3. Emprèstits

Ultra els seus ingressos ordinaris, la Mancomunitat s'ha valgut d'emprèstits, els quals han tingut una excellent acollida per part de la Banca i de l'estalvi català.

L'any 1914 l'Assemblea votà un emprèstit de 15.000,000 de pessetes, que realitzà en diver-

ses emissions (15 maig 1915, 4 juny 1917, 25 abril 1918, 24 maig 1919).

L'any 1920 acordà l'Assemblea un nou emprèstit de 60.000,000 de pessetes, del qual es realitzà, el dia 27 de maig del mateix any, una emissió de 10.000,000.

4. La liquidació dels Pressupostos

A continuació donem un estat comparatiu de les quantitats ingressades i satisfetes durant els exercicis 1919-20, 1920-21 i 1921-22:

INGRESSAT

<u>Caps.</u>	<u>1919-20</u>	<u>1920-21</u>	<u>1921-22</u>
I. Contingent.....	1.287,966'68	5.023,826'88	7.263,887'22
II. Beneficència.....	21,520'99	2.997,390'13	2.928,296'74
III. Cultura.....	54,425	59,819'54	70,873'13
IV. Telèfons.....	344,967'32	532,870'17	552,494'68
V. Agricultura.....	16,992'51	24,112'25	32,373'90
VI. Arbitris i altres ingressos.....	204,254'27	443,723'99	743,620'30
VII. Subvencions i reintegraments.....	1.124,751'36	881,891'83	90,754'29
VIII. Emprèstits.....	2.986,597'25	7.522,357'08	6.819,945'80
IX. Caixa de Crèdit Comunal.....	154,462'50	150,447'83	181,206'09
X. Resultes.....	1.258,144'55	1.737,339'65	5.777,899'65
XI. Operacions fora de Pressupost.....	205,000	767,203'31	1.333,146'49
Totals.....	<u>7.659,082'43</u>	<u>20.140,982'66</u>	<u>25.794,898'29</u>

S A T I S F E T

<u>Caps.</u>	<u>1919-20</u>	<u>1920-21</u>	<u>1921-22</u>
I. Govern i administració de la Mancomunitat.....	113,516'86	487,763'21	524,043'80
II. Beneficència i Sanitat.....	665,962'20	5.871,916'86	6.035,290'76
III. Cultura.....	266,160'48	1.259,854'04	1.551,607'59
IV. Política social.....	1,000	49,004	38,570'05
V. Obres públiques.....	2.628,780'31	2.842,707'38	4.855,266'24
VI. Obres hidràuliques.....	21,669'11	715'15	75,663
VII. Ferrocarrils secundaris.....	36,514'75	109,063'84	110,820'63
VIII. Telèfons.....	446,724'40	739,328'84	539,588'63
IX. Agricultura.....	257,138'60	386,439'58	434,908'32
X. Hisenda.....	874,594'54	4.497,106'46	5.505,405'48
XI. Resultes.....	1.593,396'50	2.658,812'86	3.466,790'28
XII. Operacions fora de Pressupost.....	205,000	166,612'74	619,195'80
Totals.....	<u>7.110,457'75</u>	<u>19.069,324'96</u>	<u>23.757,150'58</u>

En els exercicis anteriors els Pressupostos de la Mancomunitat tenien una altra estructura, i això fa que no s'hi pugui aplicar la comparació per capítols.

5. Els arbitris

Com a exemple de l'augment de recaptació en els arbitris de la Mancomunitat, consignem la de l'arbitri d'automòbils, a partir de l'any 1918, en què començà a cobrar-se.

<u>Exercicis</u>	<u>Pessetes</u>
1918-19	128,545'20
1919-20	159,293'35
1920-21	334,784'45
1921-22	675,804'82

*CARRETERES, CAMINS I PONTS***1. La construcció d'obres**

En començar les seves obres de vialitat, l'any 1915, la Mancomunitat tingué en compte, en primer lloc, la necessitat de construir vies que acabessin la comunicació en què pràcticament es trobaven nombrosos pobles catalans.

La construcció de carreteres i camins ha obeït a un pla orgànic de conjunt. A despit de l'enorme encariment de les obres de vialitat en els darrers anys, la Mancomunitat ha prosseguit activament la construcció de carreteres, camins i ponts. El resum de les obres de vialitat fins a últims de l'any 1921 és el següent:

Obres del Conveni amb l'Estat en virtut del II Concurs de Subvencions. — De les setanta tres obres, entre les quals deu ponts, que fi-

guren en el Conveni entre l'Estat i la Mancomunitat, n'hi ha trenta tres de construïdes, vuit en construcció, deu amb projecte aprovat per l'Estat, dotze amb projecte aprovat pel Consell i en tramitació per a aconseguir l'aprovació de l'Estat, sis de la construcció de les quals s'ha desistit, i les restants pendents d'estudi.

La longitud dels camins construïts és de 108'500 qms., i llur cost total 963,261 pessetes; la longitud dels camins en construcció és de 65'250 qms., i llur cost total de 1.056,528 pessetes; la dels camins amb projecte aprovat pel Consell i l'Estat, 64'800 qms., i llur cost total 1.026,561 pessetes; i les xifres anàlogues corresponents als camins el projecte dels quals, aprovat pel Consell, es troba pendent d'aprovació de l'Estat, són 37'200 qms. i 1.095,277 pessetes.

Obres de la primera relació de les més necessàries i urgents. — De les obres que figuren en aquesta relació n'hi ha onze de construïdes, entre les quals cinc ponts, essent el pressupost de contracta total 681,985 pessetes i llur longitud 24'950 qms.; en construcció, quatre ca-

mins i quatre ponts, amb un pressupost total de 1.343,960 pessetes i una longitud dels primers de 27'700 qms.; amb projecte aprovat pel Consell hi ha disset obres, entre les quals vuit ponts, pujant llur pressupost total a 1.084'235 pessetes i a 47'140 qms. la longitud dels camins. Les obres estudiades són sis, entre les quals dos ponts, essent la longitud aproximada 34 qms.; i, finalment, resten pendents d'estudi nou obres.

Obres de la segona relació de les més necessàries i urgents. — De les obres que figuren en la segona relació de les urgents s'ha construït un camí de 2'540 qms. de longitud i pressupost de contracta de 107,820 pessetes; n'hi ha tres en construcció, sumant llurs longituds 9'600 qms. i llurs pressupostos 346,034 pessetes; les obres amb projecte aprovat són trenta dues, sumant els pressupostos de contracta 3.449,814 pessetes, i les longituds 145'160 quilòmetres; acabat el projecte i pendent d'aprovació pel Consell, hi ha un camí i un pont, el pressupost dels quals puja a 214'815 pessetes, i llur longitud, avui, és de 8'242 qms.; i, finalment, hi ha vint obres estudiades, entre les

quals un pont, i seixanta dos camins i set ponts l'estudi dels quals encara s'ha de realitzar.

Obres del Pla provincial de la Diputació de Barcelona, traspasat a la Mancomunitat en 1.º d'abril del 1919. — De les obres que estaven en construcció en verificar-se el traspàs s'han acabat vuit camins, el pressupost d'adjudicació dels quals importa 961,346 pessetes, i llur longitud 39'427 qms.; continua la construcció de vuit camins, un dels quals té un pont sobre el riu Besòs, que s'ha acabat i donat al trànsit públic, sumant les longituds 29'733 qms. i els pressupostos 1.259,313 pessetes; finalment, s'ha reformat el pressupost d'un altre camí per a posar-lo en condicions de subhasta, i ha estat aprovat pel Consell i per l'Estat el projecte d'un pont sobre el Torrent de Can Jené, sumant ambdós pressupostos 404,539 pessetes i les longituds 7 qms.

Obres a la construcció de les quals han aplicat les Diputacions les subvencions concedides per la Mancomunitat. — El nombre d'aquestes obres construïdes és de dotze amb 50 qms. de longitud i 571,227 pessetes de pressupost total;

es troba en construcció un camí de 4'040 quilòmetres de longitud i 51,524 pessetes de pressupost de contracta; finalment, es troben en període de subhasta tres camins amb una longitud de 6'864 qms. i un pressupost total de 175,045 pessetes.

Resum. — En l'actualitat hi ha construïdes directament per la Mancomunitat, o subvencionades per aquesta, seixanta cinc obres, amb 232 qms., que importen 3.284,639 pessetes; en construcció vint-i-vuit obres amb 136'323 quilòmetres, important 4.057,349 pessetes; amb projecte aprovat, setanta sis obres amb 308 quilòmetres i un pressupost total de 7.175,471 pessetes; i estudiades vint-i-sis obres, formant en conjunt un total aproximat de 800 qms.

A més, la Mancomunitat ha millorat alguns camins de bast i ha iniciat l'assenyalament de camins de muntanya per als excursionistes.

2. Servei de conservació

Pel que toca al servei de conservació, ultra els treballs ordinaris, la Mancomunitat ha procedit a la construcció d'obres accessòries i de

millorament, com són construcció d'ampits en punts perillosos, supressió de guals, construcció de casetes per a peons caminers en llocs deshabitats, etc.

Actualment es conserven uns 1,700 quilòmetres de carreteres i camins, que formen l'actual xarxa mancomunal, i que procedeixen, a part dels construïts per la Mancomunitat, de l'obra de les Diputacions, principalment la de Barcelona.

3. Maquinària de conservació

Amb data del 31 de març del 1922 hi havia adscrits al servei de la Direcció d'Obres públiques de la Mancomunitat els següents aparells i màquines:

Cinc cilindres de vapor, de 15 tones.

Un cilindre de gasolina, de 10 tones.

Trenta tres cilindres de tir animal, de funció, de 2,400 quilog.

Dos cilindres de pedra, tir animal, de 1,800 quilograms.

Un tren de sondeig, amb motor de gasolina.

Sis escarificadores.

Un carro remolc.

Dos camions automòbils, de 2 tones,
30 × 40 HP.

Un automòbil, turisme, 16 × 24 HP.

Una màquina menudalladora de pedra, amb
motor de benzina.

Un carro-bóta, de palastre.

Quaranta carros-bótes, de fusta.

Vuit caixes de ferramentes.

Un motor elèctric de 2 1/2 HP.

Cinc bicicletes.

Dos motors-bombes, per a esgotaments.

Trenta bombes de mà.

Cinc vagonetes, tipus «Koppel» i 600 metres
de via, amb llurs accessoris.

*FERROCARRILS SECUNDARIS***1. Les primeres línies en projecte**

L'Oficina tècnica de Ferrocarrils de la Mancomunitat ha fet els estudis de sis línies de ferrocarrils secundaris de Catalunya, que són les següents:

Reus-Montroig, Tàrrrega-Balaguer amb ramal a Linyola, Tarragona-Cervera, Cervera-Pons, Lleyda-Fraga, Cardona-Súria.

Se celebrà un concurs entre les poblacions interessades per a establir l'ordre de preferència en la construcció dels dits ferrocarrils.

Els treballs previs per a la construcció d'alguns d'aquests estan sumament avançats, especialment els de les línies Reus-Montroig i Tàrrrega-Balaguer amb ramal a Linyola.

Reus-Montroig : Desenrotllat el projecte, va presentar-se al concurs de projectes obert per

l'Estat, i es troba actualment, seguint la tramitació que li correspon, a informe de la segona Divisió de Ferrocarrils per a la seva confrontació.

Tàrrrega-Balaguer : Obtingudes les dades necessàries, s'està desenrotllant el projecte definitiu, trobant-se actualment molt avançat i en condicions de poder-se presentar dins breu temps.

Cal de totes maneres esperar que l'Estat obri el concurs de presentació de projectes, en el qual tràmit es troba aquest expedient.

Quant als restants abans citats, han quedat més endarrerits degut a què respecte als de Tarragona-Cervera, Cervera-Pons i Lleyda-Fraga, hi ha drets adquirits per part d'un altre peticionari, que deuen resoldre's abans de poder entrar la Mancomunitat, i el de Cardona-Súria per no haver acudit els pobles al concurs obert per la Mancomunitat.

2. La base econòmica

En tots aquests treballs s'ha procedit per part de la Mancomunitat a resoldre l'economia dels ferrocarrils a base d'emprèstits, havent estat el compromís de subscripció d'accions

acceptat i refrendat per les Juntes de Vocals associats dels diversos llocs que travessen els ferrocarrils.

Aquesta part d'accions serà coberta per anualitats a base de la llei de plus vàlua i de les millores que aportí el ferrocarril.

La quantitat d'obligacions queda així dins dels límits prudencials que assegurin la viabilitat de l'empresa.

És de doldre que la legislació espanyola multipliqui de tal manera els tràmits burocràtics que, fins comptant amb la millor voluntat dels Negociats, siguin indispensables tres anys de tramitació des que es tenen els estudis fets fins que es poden fer les primeres obres.

Pels ferrocarrils de Reus-Montroig i Tàrraga-Balaguer, les obres començaran per l'any 1923.

La Mancomunitat, aprofitant l'electrificació de l'àrea de Catalunya, espera que dins dotze o tretze anys podrà cobrir el territori de vies fèrries electrificades, com ha aconseguit cobrir-lo de línies telefòniques i carreteres.

VII

TELÈFONS

1. El descabdellament de les línies de la Mancomunitat

En cinc anys la Mancomunitat ha construït a Catalunya prop de 6,000 quilòmetres de línia telefònica, amb prop de quatre centes estacions i centrals.

La línia telefònica de la Mancomunitat s'ha estès per les poblacions i comarques que, essent considerades com d'escàs rendiment en aquest servei, havien quedat fora de les xarxes de l'Estat i de les companyies particulars.

La Mancomunitat de Catalunya començà el replanteig de línies telefòniques en el mes de març del 1916 i els treballs de construcció en el mes de juliol del mateix any.

A fi del 1917 havia ja dotat de servei telefònic a cent quaranta dos pobles; a fi del 1918,

els pobles que tenien telèfon de la Mancomunitat sumaven dos cents quaranta; a fi del 1919, havien pujat a dos cents vuitanta; a fi del 1920, arribaren a tres cents dotze; i a fi del 1921, el nombre de poblacions amb telèfon mancomunat era de tres centes setanta.

El descabdellament de les línies, amb data de 31 de desembre del 1921, era el següent:

	<u>Quilòmetres</u>
Província de Barcelona...	1,981
Província de Tarragona...	620
Província de Lleyda.....	1,813
Província de Girona.....	1,125
Total.....	5.539

2. L'augment del nombre d'abonats

El nombre d'abonats a les xarxes urbanes i grups telefònics de la Mancomunitat ha anat pujant en la següent forma : Any 1916, 370 abonats; any 1917, 850; any 1918, 1,206; any 1919, 1,497; any 1920, 1,856; any 1921, 2,164 abonats.

Els abonaments interurbans, que eren deu

l'any 1916, passaren a trenta l'any 1917, a cinquanta l'any 1918, a vuitanta tres l'any 1919, a cent cinquanta cinc l'any 1920, i a dos cents vint l'any 1921.

3. Les tarifes i el servei

Les tarifes telefòniques de la Mancomunitat són actualment les més barates que existeixen. Els serveis es presten a la xarxa mancomunada amb una perfecció desconeguda en altres xarxes. Gràcies a una direcció tècnica vigilant i a una administració esmerada, els serveis telefònics de la Mancomunitat produeixen a aquesta un $6 \frac{1}{2}$ per 100 del capital esmerçat, pagades totes les despeses de personal.

4. Els ingressos obtinguts

Des de l'establiment del Servei de Telèfons (any 1916) els ingressos que han reportat a la Mancomunitat les seves línies, són els següents:

<u>Anys</u>	<u>Abonaments</u>	<u>Servei interurbà</u>	<u>Altres ingressos</u>	<u>Total</u>
1916.....	8,339'89	1,395'94	3,416'50	13,152'33
1917.....	113,435'96	55,776'79	97,990'55	267,203'30
1918.....	176,802'05	140,196'66	113,562'39	430,561'10
1919.....	222,706'37	194,588'69	138,173'25	555,468'31
1920.....	271,412'81	280,485'59	146,644'13	698,542'53
1921.....	331,367'95	293,141'70	107,067'02	731,576'67
Totals.....	1.124,065'03	965,585'37	606,853'84	2.696,504'24

VIII

CULTURA I INSTRUCCIÓ

I. Serveis científico-administratius

Consell de Pedagogia. — Aquest Consell, creat per la Diputació de Barcelona, fou reorganitzat en passar a la Mancomunitat de Catalunya en virtut del traspàs de Serveis (1920). Vet ací les bases de la reorganització:

Les atribucions del Consell de Pedagogia són les següents:

a) Direcció i administració dels Serveis d'Ensenyament de la Mancomunitat de Catalunya.

b) Estudi i informe de totes les qüestions d'ensenyament que li confiï el Consell Permanent.

c) Estudi continuat de les reformes que puguin o hagin d'ésser introduïdes en l'ensenyament.

Com a Cos administratiu, el Consell de Pedagogia està regit pel Conseller-ponent d'Instrucció pública de la Mancomunitat i per tres secretaries tècnico-administratives amb les respectives oficines permanents, el camp de les quals queda delimitat així:

1.ª Ensenyament superior, acadèmies, biblioteques i museus; 2.ª Ensenyaments tècnics, industrials i artístics, en tots els seus graus, i ensenyaments professionals i especials; 3.ª Ensenyaments primari i secundari general, ensenyament normal primari i educació general.

Està constituït el Consell de Pedagogia, com a Cos consultiu deliberador i investigador, pels següents elements : President, dos Vicepresidents, tres Secretaris tècnico-administratius, tres Consellers proposats per la Presidència o Vicepresidència, tres Consellers professors, els Consellers tècnics que el Consell cregui necessari adjuntar-se i el Secretari del ple. La Presidència correspon al President de la Mancomunitat, la primera Vicepresidència al Conseller d'Instrucció pública.

Els Consellers són elegits per compromissaris representants de les Escoles o Institucions de la Mancomunitat.

El Consell de Pedagogia té oberta a Barcelona una Biblioteca pública.

Oficina d'Estudis Jurídics. — Aquest organisme, fundat l'any 1918, té per objecte l'estudi de les qüestions referents al Dret català, tant en el seu aspecte actual com en el dels seus orígens històrics. Per això fa la publicació de textos antics catalans, contribuint a la normalitat de la vida jurídica de Catalunya, sumament perturbada per un règim general hostil, i assegurant ensems la seva eficàcia i difusió.

L'Oficina d'Estudis Jurídics està realitzant un estudi de les més importants qüestions relacionades amb la codificació del Dret català.

Servei de Conservació de Monuments. — Té per objecte aquest Servei la conservació, catalogació i estudi dels monuments arqueològics de Catalunya. Per la seva intervenció, alguns monuments han estat ja salvats de la destrucció que els amenaçava. (Forn romà de ceràmica del segle III a Sant Martí Sarroca; pintures murals de Tahull de Bohí, obres del segle XII; creu de terme de Llinàs, del segle XV; etc., etc.)

Ha procedit el Servei a nombroses restauracions (Castell de La Geltrú; Torre de Santa Catarina, de Torruella de Montgrí; Portal de la Torre, a Centelles; Església de Santa Maria, de Terrassa, etc.).

Realitza a més el Servei la catalogació de monuments, comprenent-hi les construccions i tota mena d'objectes d'art, escultura, mobiliari, orfebreria, ferres forjats, etc. Passen ja de deu mil les fitxes de documents gràfics relatius als monuments catalans.

Mapa Geogràfic de Catalunya. — Des de l'any 1915 funciona aquest Servei, sota la inspecció de la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans.

S'ha emprès amb la major rapidesa possible la confecció d'un mapa corogràfic de Catalunya a 1 per 100,000, que fins ara no existia. Estan ja acabades nombroses fulles d'aquest mapa i en curs els treballs relatius a altres fulles. Aproximadament s'està a la meitat de la feina.

Mapa Geològic de Catalunya. — Es procedeix, així mateix, a la formació d'un mapa geològic de Catalunya al 1 per 100,000, els tre-

balls del qual estan considerablement avançats.

Servei Meteorològic. — Aquest Servei s'estén per distints punts de Catalunya i compta amb una nodrida xarxa pluviomètrica.

Per mitjà de la radiotelegrafia, el Servei està en diària comunicació amb els principals centres meteorològics d'Europa, fent la previsió diària del temps.

Ha començat la publicació per aquest Servei d'unes fulles d'estudi referents a les qüestions de Meteorologia catalana.

2. Biblioteques i Arxius

Biblioteca de Catalunya. — L'Institut d'Estudis Catalans obrí la seva Biblioteca al públic, amb el nom de Biblioteca de Catalunya, el 28 de maig del 1914.

Ja en els primers temps de l'Institut, la seva Secció Històrica havia fet algunes adquisicions de llibres, principalment la dels fons que componien les biblioteques Aguiló i Jacint Verdaguer.

El 1911, en fer-se la constitució definitiva de l'Institut, es pensà a convertir aquests fons en una Biblioteca de caràcter general on fossin compreses obres de totes les branques del saber humà.

Des de llavors, la Biblioteca ha tingut una ràpida creixença, i avui consta d'unes 72,000 obres registrades i més de 100,000 volums.

Organització : Es regeix per un Patronat, compost del President de la Mancomunitat, President de torn i Secretari general de l'Institut, un representant de cada una de les tres Seccions d'aquest, un Inspector nomenat per l'Institut, un representant de la Mancomunitat i un altre de l'Ajuntament, els Srs. Isidre Bonsoms i Rafael Patxot, en nom dels donadors que han afavorit la Biblioteca amb deixes importants, i el Director d'aquesta, el qual actua de Secretari.

Reglament : La Biblioteca és oberta de deu a una i de cinc a vuit. Per a l'entrada és necessari proveir-se d'una tarja d'admissió, renovable cada any. El públic té lliure accés als catàlegs d'autors i matèries, i a tots els lli-

bres situats en les prestatgeries de la Sala de lectura, els quals constitueixen la *biblioteca de mà*, rica d'uns 7,000 volums.

S'hi reben unes cinc centes revistes i periòdics, essent els números corrents dels més importants posats a la Sala de lectura a disposició dels llegidors.

Té organitzat el Servei de préstec a domicili, mitjançant una garantia metàl·lica de 20 ptes., la qual autoritza a endur-se cinc obres durant quinze dies.

Fons més importants : La Biblioteca té una rica col·lecció d'incunables i gòtics impresos en terres de llengua catalana; constituí la base primera d'aquest fons la llibreria de D. Marià Aguiló, adquirida per la Diputació el 1908 a instàncies de l'Institut.

L'any 1910, D. Isidre Bonsoms regalà la seva notable col·lecció d'impresos polítics referents a Catalunya, des del segle XVI al primer terç del XIX, la qual consta d'uns quatre mil sis cents exemplars. Posteriorment, aquesta col·lecció ha anat essent completada, i avui és de les més riques que hom coneix.

L'any 1915, D. Isidre Bonsoms regalà a la Bi-

biblioteca la seva riquíssima collecció cervantina, considerada com una de les primeres del món. La Biblioteca en publica el catàleg, del qual han aparegut ja dos volums, i en agraïment al generós donador ha instituït un premi quinquennal, que porta el seu nom, de 10,000 pessetes, i s'atorga al millor llibre sobre Cervantes o els llibres de cavalleries que, escrit en qualsevol llengua, es presenti al concurs.

El Sr. Eduard Toda ha regalat el 1921 la seva completíssima collecció d'impressions elzevirianes dels Països Baixos en els segles XVI i XVII.

El mateix Sr. Toda ha cedit a la Biblioteca la major part de la seva gran llibreria d'Escornalbou, en la qual hi ha una secció de biografia estrangera excepcionalment completa.

Altres donatius importants ha rebut la Biblioteca, entre els quals cal mencionar les llibreries de Prat de la Riba, Ferran de Sagarra, Joaquim Miret i Sans, Onofre J. Novellas, J. Bartrina i Aixemús, Joan Sardà, Angela Sors (Vda. de Borràs), Frederic Rahola, J. Mañé i Flaquer, Antoni Aulèstia, Marimon, etc.

El Ministeri d'Instrucció pública de França va donar a l'Institut, l'any 1916, una reconsti-

tució de la biblioteca que, com a representativa de la Ciència francesa, figurà a l'Exposició de San Francisco. La formaven uns dos mil set cents volums, tots relligats i curosament triats entre les obres clàssiques de la cultura francesa.

Manuscrits : En posseïx més de vuit cents, catalans en llur majoria. Formen el nucli central de la collecció els de N'Aguiló i els procedents de la Biblioteca Dalmases, adquirida el 1917.

Entre els manuscrits mereixen ésser citats el *Cançoner provençal Gil*, regalat per subscripció a la Biblioteca, els manuscrits originals de Mn. Jacint Verdaguer, donatius del Comte de Lavern, i la carta de navegar de Gabriel de Vallseca.

Biblioteca musical : Constituïda amb els fons de la collecció Carreras, en la qual abunden les còpies manuscrites d'obres musicals d'autors catalans dels segles XVII i XVIII, va rebre l'any 1917 el donatiu que el mestre Felip Pedrell li féu de la seva biblioteca. Després ha anat completant-se amb obres de música moderna.

Publicacions : La Biblioteca publica el *Butlletí* des del 1914; un *Butlletí d'adquisicions* des del 1918; ha editat també el *Catàleg de la Col·lecció cervàntica Bonsoms*, el *Catàleg dels manuscrits Pedrell* i els *Madrigals de Brudieu*, aquestes dues últimes obres a càrrec del Departament de música.

Catàleg general de biblioteques de Barcelona : S'està treballant en la seva organització, essent a la disposició del públic més de 40,000 cèdules d'altres tants llibres existents en altres biblioteques de Barcelona.

Estadística de llibres llegits :

Sala de lectura

Anys	Llibres
1914	6,074
1915	9,317
1916	8,824
1917	10,843
1918	15,673
1919	17,958
1920	21,002
1921	20,807

Servei de préstec

<u>Anys</u>	<u>Llibres</u>
1917	1,605
1918	2,180
1919	3,157
1920	4,048
1921	4,708

Memòries Patxot : Per a estimular i premiar a Catalunya els treballs d'investigació en el domini de les ciències físiques i matemàtiques, s'ha establert, amb el nom de «Memòries Patxot», un premi de 5,000 pessetes, que es concedeix anualment.

Enguany ha estat ofert a la millor *Monografia documentada referent a la història de les ciències físiques o matemàtiques a Catalunya durant l'Edat mitjana*. Entren a concurs, a més del català, totes les llengües llatines i també la llengua anglesa. El treball premiat esdevindrà propietat de la Biblioteca de Catalunya.

Biblioteques Populars. — L'any 1915 celebrà la Mancomunitat un concurs per a la

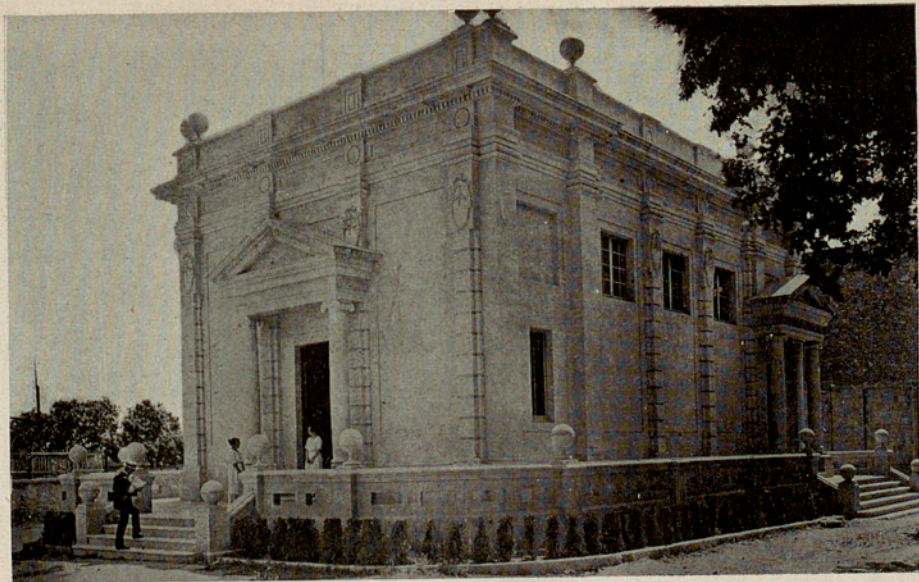
construcció de Biblioteques Populars en poblacions catalanes. Altres concursos foren celebrats els anys 1916 i 1917. En virtut d'aquests tres concursos es concedí la construcció d'una Biblioteca Popular a divuit poblacions.

Actualment funcionen les biblioteques de Borges Blanques, Canet de Mar, Olot, Sallent, Valls i Vendrell. Està acabada la construcció de les Biblioteques Populars de Pineda i Figueres. Està a punt de construir-se la de Badalona. Per a la construcció de les de Vich, Vilafranca i Terrassa només manca que els municipis omplin les condicions necessàries.

Aquestes Biblioteques corresponen a tres graus, segons la importància i les necessitats culturals de les poblacions on estan situades.

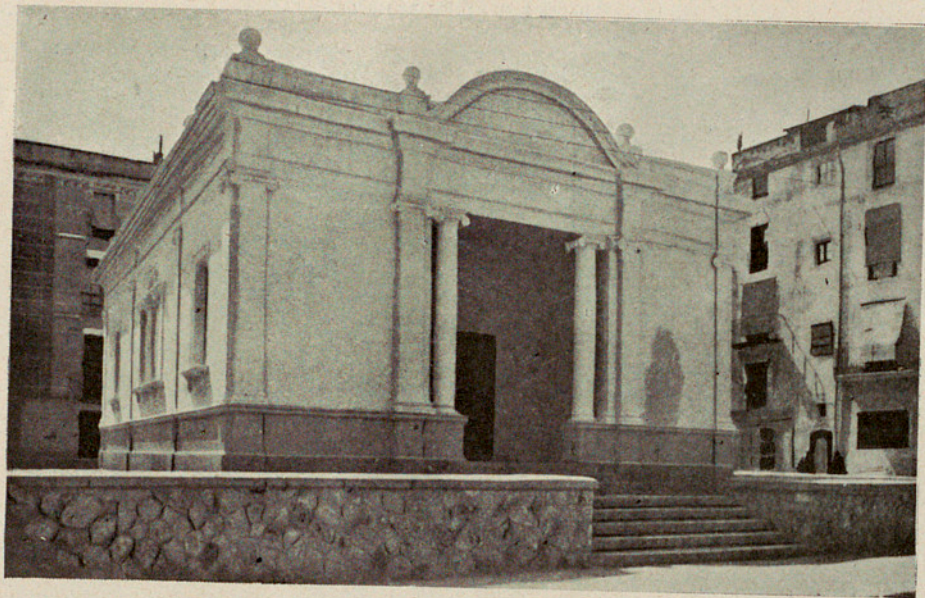
Per a la formació del personal de les Biblioteques, que és personal femení, s'ha fundat a Barcelona l'*Escola Superior de Bibliotecàries*, els estudis de la qual consten de tres cursos.

Pel gran nombre de concurrents ha calgut eixamplar les instal·lacions a la majoria de les Biblioteques Populars, i essent en alguna molt considerable l'assistència d'infants, s'ha resolt

Biblioteca Popular de Vendrell

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

Biblioteca Popular de Figueres
Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

d'organitzar-hi una secció especial infantil, per l'estil de les que funcionen a l'estranger, sobretot als Estats Units.

Biblioteca del Consell de Pedagogia: —
Aquesta Biblioteca posseeix actualment més de 6,000 volums de Pedagogia i matèries afins (humanitats, psicologia, filosofia, religió, sempre amb aplicació o orientació envers la Pedagogia), i un centenar de revistes pedagògiques en totes les llengües. Demés, conté obres de consulta sobre matèries particulars, d'interès per als mestres : geografia, matemàtiques, gramàtica, atlas, guies d'ensenyança als diferents països, etc. També adquireix les obres que necessiten els alumnes dels Estudis Normals, així com algunes per als professors.

La Biblioteca és circulant; els lectors s'emporten els llibres per quinze dies, prorrogables, sense altra garantia per part d'ells que presentar una tarja signada per persona coneguda o per un mestre oficial encarregat d'escola. És oberta, al matí, de dotze a una; aquesta hora és dedicada especialment al préstec i al retorn de llibres, encara que també poden efectuar-se durant les hores de la tarda, que són de quatre

a set. Tots els diumenges la Biblioteca és oberta d'onze a una.

Arxiu de la Mancomunitat. — Formen aquest Arxiu, ultra la ja molt nodrida documentació de la Mancomunitat, amb els seus vuit anys d'actuació, els documents que provenen del traspàs de Serveis fet per la Diputació de Barcelona a la Mancomunitat de Catalunya l'any 1920.

D'altra part, i per acord del Consell Permanent, ha quedat convertit en Arxiu general, on es centralitzen totes les publicacions de caràcter administratiu (els Projectes d'acord sotmesos a l'aprovació de les Assemblees, els Reports del Consell, Resums d'acord, Pressupostos, Liquidacions dels mateixos, totes les dels Departaments de la Mancomunitat, científiques, jurídiques i de caràcter pedagògic, i la *Crònica Oficial*).

L'Arxiu fa les trameses de totes aqueixes publicacions. Passen d'un miler, cada mes, els llibres i publicacions que surten d'aquesta dependència.

3. Museus

Junta de Museus. — La Mancomunitat de Catalunya subvenciona amb importants quantitats els Museus de Barcelona, i intervé en llur règim designant dos Diputats que formen part de la Junta de Museus.

En el Pressupost de l'actual exercici figuren, a favor de la Junta de Museus de Barcelona, 6,000 pessetes per a les excavacions d'Empúries; 20,000 pessetes per a la Secció d'Art medieval i modern del Museu Artístic i Arqueològic, i 10,000 pessetes per a la Secció d'Art contemporani.

Junta de Ciències Naturals. — Per a les atencions generals d'aquesta Junta, en la qual intervé, així mateix, la Mancomunitat, figura en el Pressupost corrent la quantitat de pessetes 32,000.

4. Institucions d'alta cultura

Institut d'Estudis Catalans. — Aquesta institució d'alta cultura fou fundada, a iniciativa

de D. Enric Prat de la Riba, per la Diputació de Barcelona, per acord de 18 de juny del 1907, constant aleshores sols de la que és ara Secció Històrico-Arqueològica. A les primeries del 1911 l'Institut fou reorganitzat amb la fundació de dues noves seccions: Filològica i de Ciències.

La missió de la Secció Històrico-Arqueològica és la investigació científica de tots els elements de la cultura catalana, i la publicació d'obres de caràcter arqueològic, en el sentit més ampli de la paraula. Realitza excavacions a Catalunya i altres terres catalanes, viatges d'exploració i estudi de fons de documentació antiga.

La Secció Filològica estudia científicament la llengua catalana considerada en la seva unitat literària o en cada un dels dialectes. Ultra els llibres d'una valor estrictament filològica, en publica d'altres de divulgació, com textos famosos vertits modernament a la nostra llengua.

La Secció de Ciències edita obres de caràcter científic i té sota la seva cura o inspecció laboratoris i seminaris d'alta investigació, com la Societat de Biologia, Laboratori de Psicologia experimental, Seminari de Fisiologia, Servei

Meteorològic de Catalunya, o subvenciona altres institucions, com la Institució Catalana d'Història Natural.

D'ençà de l'any 1915 l'Institut ve celebrant anualment un concurs de premis, dels quals són generals a les tres Seccions els següents: Premi Francesc Vives, ofert a treballs d'investigació sobre llengua, història, art, literatura o arqueologia de Catalunya, o bé sobre ciències, que s'adjudica quinquennalment.

Premi Duran i Bas, ofert a una obra jurídica o sociològica de dret positiu o d'investigació doctrinal o històrica; també quinquennal.

Premi Prat de la Riba, per a premiar un manual sobre alguna de les matèries que són objecte d'ensenyança a l'Escola Industrial de Barcelona. Anual.

Premi Isidre Bonsoms, ofert a obres sobre Cervantes, les seves creacions literàries o sobre qüestions d'antecedents i d'influències. Quinquennal.

La Secció Filològica anualment sol premiar una monografia filològica, així com la Secció de Ciències un treball de tema científic. La Històrico-Arqueològica també ha vingut oferint premis a diversos temes històrics o bé a

l'ordenació d'Arxius i de Museus. Així han estat afavorits els següents Arxius : Municipal de Manresa, Arxiprestal de Morella, Municipal d'Alayor (Mallorca), Parroquial de Valls, Museus Diocesans de Tarragona, de Lleyda i Solsona, a part d'altres Arxius i Museus que havien estat subvencionats independentment dels concursos esmentats.

Ha estat tasca també de l'Institut la creació de la Biblioteca de Catalunya, a la qual van a parar totes les obres propietat de l'Institut, entre elles les que rep en compte del canvi de publicacions que té establert amb societats de tot arreu del món. Els seus membres han pres part en diversos Congressos i reunions internacionals.

Cada una de les tres Seccions consta de set membres. A més, l'Institut ha anat nomenant membres corresponents diverses personalitats de Catalunya o de fora.

Per al seu funcionament l'Institut és presidit per torn pels Presidents de les tres Seccions, els quals exerceixen la Presidència quatre mesos cada un.

L'Institut és subvencionat per la Mancomunitat i l'Ajuntament de Barcelona. També, ultra les cessions de biblioteques particulars que

entren a augmentar els fons de la Biblioteca de Catalunya o colleccions arqueològiques, ha rebut alguns donatius extraordinaris, com són l'import d'alguns dels premis establerts en els concursos. De la mateixa manera, la «Fundació Concepció Rabell i Civils, Vda. Romaguera», que ha pres al seu càrrec les despeses de publicació de les Cròniques catalanes, ha confiat la seva direcció científica a l'Institut.

5. Ensenyament

a) **Ensenyament Superior.** — **Cursos monogràfics d'Alts Estudis i d'Intercanvi:** Organitzats per la Mancomunitat de Catalunya s'han celebrat, des de l'any 1915, nou estacions d'aquests cursos, en els quals han pres part eminents personalitats de Catalunya i de fora d'aquesta.

Institut de Fisiologia. — Autoritzat per R. O. de 25 de març del 1920, i creat per acord del Consell Permanent de la Mancomunitat en 13 de juliol del mateix any, depèn de l'Institut d'Estudis Catalans, Secció de Ciències, i està instal·lat a la Facultat de Medicina.

Té un Director, un sub-director i un assistent.

L'Institut fou inaugurat el dia 11 d'abril de 1921, i des d'aqueixa data ha vingut donant regularment els seus cursets. També hi han tingut lloc treballs de recerca.

L'Institut ha organitzat una biblioteca especialitzada en Fisiologia, Química i Químico-física biològiques i Biologia general, que compta gairebé amb un miler de volums, essent dignes de menció les colleccions completes dels Arxius de Pfluger i de Müller, del *Biologische Zentralblatt*, del *Biochemische Zeitschrift*, dels Arxius de Verworn, dels Arxius de Vaquez, del Heart i del *Journal de Physiologie et Pathologie générale*. Resulta ésser un instrument per al treball bibliogràfic, únic a Catalunya.

L'Institut consta de set sales, la biblioteca, l'oficina de treball bibliogràfic (amb un fitxer on es troba l'arxiu bibliogràfic internacional de Zurich, i amb els armaris per a les revistes corrents i l'arxiu de protocols i gràfiques), la sala de Química, la de Químico-física, la de mètode gràfic, la del galvanòmetre de corda i la de viviseccions estèrils. La del galvanòmetre té anexa una cambra fosca, i la de viviseccions dos departaments per a animals operats.

Laboratori de Psicologia experimental.—Segons les bases estatutàries d'aquest Laboratori, la seva missió consisteix en la recerca científica i en la incorporació a la cultura catalana de les principals descobertes fetes en els Laboratoris de l'estranger.

El Laboratori persegueix alhora una finalitat teòrica i una finalitat pràctica.

La finalitat teòrica és l'empendre experiències noves i col·laborar amb experiències a les teories psicològiques que semblin interessants, a fi d'ajudar els joves aciençats en llurs estudis i en la preparació de llurs treballs, creant així un Centre per a l'estudi experimental de la psicologia.

La finalitat pràctica del Laboratori està en el permetre la creació d'un ensenyament psicològic experimental per als alumnes dels Estudis Normals; preparar experiències psicològiques i pedagògiques per als mestres d'escola i els alumnes dels Estudis Normals i donar explicacions útils als Laboratoris d'aplicació.

El Laboratori està dividit en Seccions. Cada Secció correspon a una qüestió determinada, i té les seves hores de treball i el seu pla propi. Els que assisteixen a les recerques

poden pendre part en una o més Seccions. La inscripció és gratuïta.

b) Ensenyament Normal. — **Estudis Normals :** Per a formar, en condicions de rigorosa selecció i competència, els professors del període preparatori de les Escoles locals de Comerç i Indústries, alhora que per a començar la plasmació d'un Magisteri català, i, en general, de personal tècnic adherit al Servei d'Instrucció pública, fundà la Mancomunitat la institució dels Estudis Normals, encarregant llur activitat docent al Consell de Pedagogia. Des dels primers anys de funcionament s'ha inscrit en els Estudis Normals un crescut nombre d'alumnes.

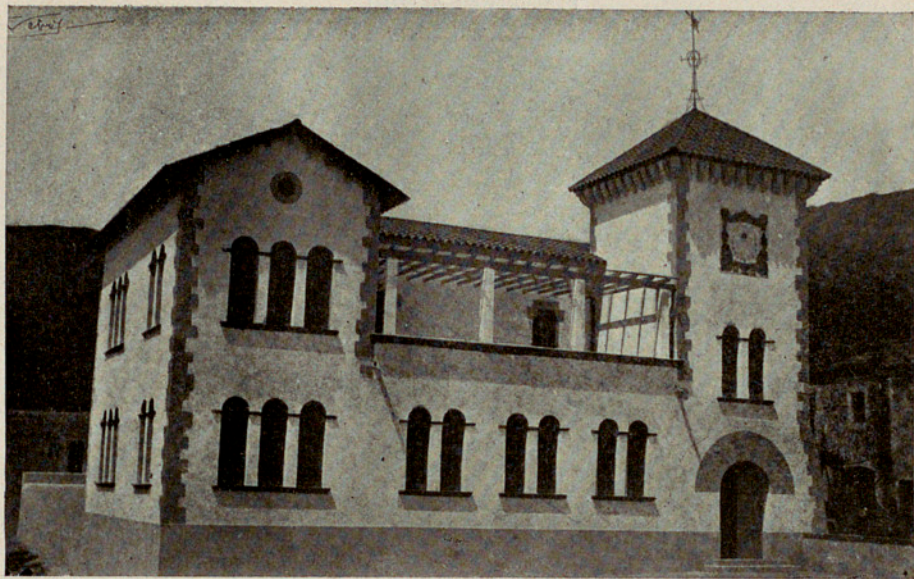
L'ensenyament professional en els estudis és de tres anys. Es divideixen els ensenyaments en dues categories : generals, o sia les disciplines bàsiques, i especials, o sia relatius a Catalunya.

A més, són ensenyades diverses matèries d'opció.

Escola d'Estiu. — Des de l'any 1914, vénen donant-se els cursos de l'Escola d'Estiu, als

Escola de Torms (Lleyda)

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

Escuela de Párr. Sabardera

quals concorren principalment els alumnes de les Escoles normals i mestres de Catalunya, a fi d'ampliar i perfeccionar llurs estudis.

c) Ensenyament primari.—Edificis escolars : A títol d'assaig, la Mancomunitat obrí un concurs entre les poblacions catalanes per a la construcció d'edificis escolars, corresponents a quatre models, ço és a saber: *a)* Escola unitària bisexual per a trenta tres alumnes; *b)* Escola unitària bisexual per a seixanta alumnes; *c)* Escola amb dues aules de vint-i-un alumnes cadascuna; *d)* Escola per a seixanta nens i seixanta nenes.

Els dits edificis, que han estat ja inaugurats, foren adjudicats, respectivament, als municipis de La Masó (Tarragona), Torms (Lleyda), Sant Llorenç Savall (Barcelona) i Palau Sabardera (Girona).

D'acord amb el que es deia en el volum de *L'Obra a fer* (pàg. 65 de l'edició de desembre del 1919), la Mancomunitat de Catalunya estudia l'assaig de l'ensenyament primari en petita escala, però en forma que pugui topiar amb tots els problemes, des dels que constitueixen l'esperit de l'ensenyament nacional,

com la determinació d'orientacions i criteris pedagògics d'acord amb la nostra manera d'ésser, formació de mestres, ordenació de plans, formalització de programes, indicació de mètodes, etc., etc., fins als més externs de l'edifici, material, organització del professorat, inspecció, etc., etc.

Per a la realització d'aquest projecte la Mancomunitat ha resolt ja el concurs per a l'adjudicació d'una gran escola. El concurs fou obert el desembre del 1920 i adjudicat a la ciutat de Figueres als 12 de febrer del 1921.

S'ha procedit a l'elecció i delimitació del terreny que ha d'ocupar l'esmentada Escola graduada en la ciutat de Figueres, a càrrec de la Mancomunitat de Catalunya.

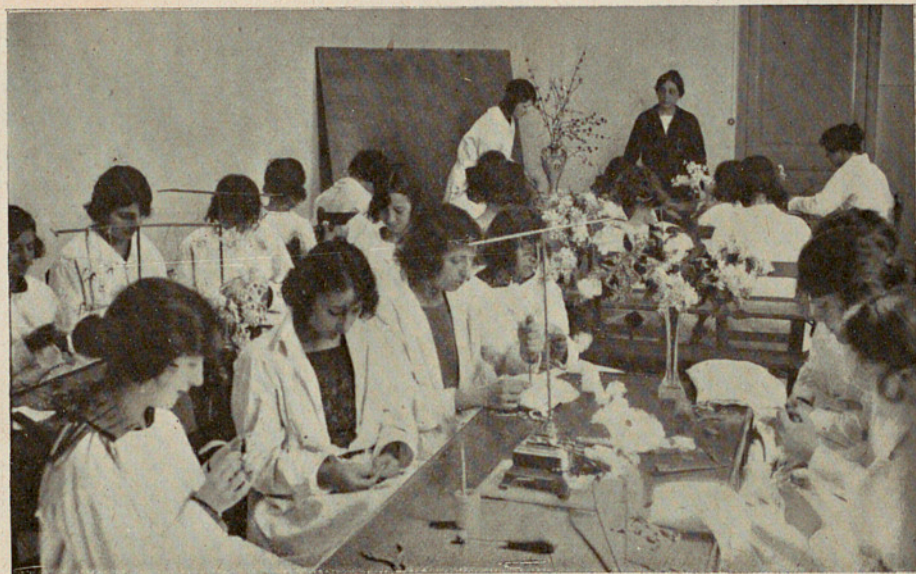
Aquest edifici s'aixecarà als afores de la població, en mig dels terrenys que es destinen a parc.

La superfície edificada serà de 1,645 m²; l'espai al voltant de l'edifici, d'utilització lliure per l'Escola, serà de 1,930 m².

L'Escola s'organitzarà per un mínim de set graus o seccions, i procurarà atendre la vocació dels infants fins els catorze o quinze anys.

Escola d'Infermeres. — Laboratori de Bacteriologia

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca — Classe de Flors artificials

d) **Ensenyament professional.**—
Escola d'Infermeres Auxiliars de Medicina :
Fou aprovat el projecte d'aquesta Escola l'any 1917. Està instal·lada en l'edifici de l'Escola Industrial per a les classes teòriques; les classes pràctiques es donen en institucions hospitalàries i clíniques.

El pla d'estudis de l'Escola comprèn dos cursos de caràcter general, després dels quals es dóna a l'alumna el diploma d'infermera. Acabats aquests estudis generals, les alumnes poden cursar alguna de les especialitats ensenyades a l'Escola, tenint dret a un certificat de l'especialització triada.

Escola Professional per a la Dona.— Formen l'ensenyament d'aquesta Escola diversos cursos especialitzats. Ultra el curs preparatori, on són ensenyades les assignatures de cultura general, hi ha els cursos següents : De Vestits, de Roba blanca i de Puntes de coixí.

Escola d'Administració pública.— Creada aquesta Escola per la Diputació de Barcelona, fou compresa en el traspàs de Serveis fet l'any 1920 a la Mancomunitat.

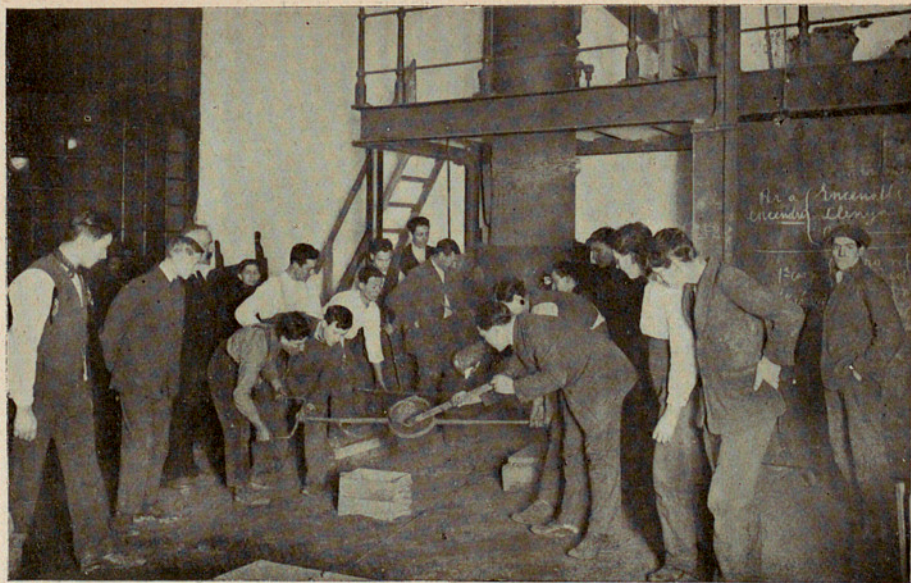
L'objecte de l'Escola és el proporcionar als organismes públics de Catalunya un personal de funcionaris degudament preparat.

Els estudis consten de tres cursos, a l'acabament dels quals és atorgat el títol de llicenciat en Administració pública.

Aquesta Escola ha organitzat en els darrers anys les Setmanes municipals.

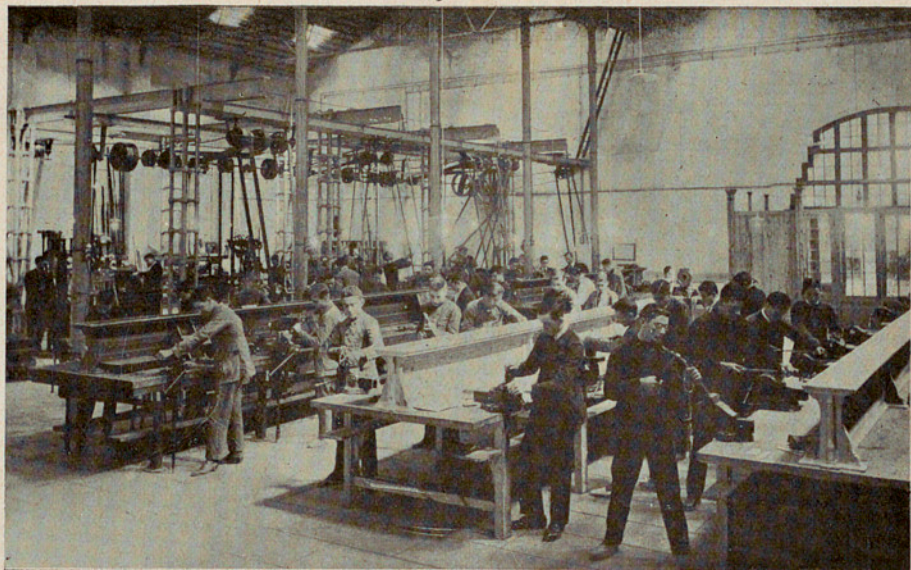
e) Ensenyament tècnico-industrial. — **Ensenyances tècnico-industrials** : La Mancomunitat té avui al seu càrrec un conjunt d'Escoles industrials i d'oficis que fundà la Diputació de Barcelona. Moltes d'aquestes ensenyances han estat ampliades i completades per l'acció mancomunal. Ultra l'*Escola del Treball*, a la qual acudeixen centenars de joves obrers, hi ha l'*Escola per Correspondència*, de la qual funciona ja la Secció de Electricitat.

L'Escola del Treball té les següents seccions independents : Mecànics, Fonedors, Automobilistes, Maquinistes, Planxistes i Calderers, Electricistes, Paletes, Fusters, Filadors, Teixidors i operaris d'Indústries Químiques. Totes aquestes carreres són de tres anys, amb classes de nit.

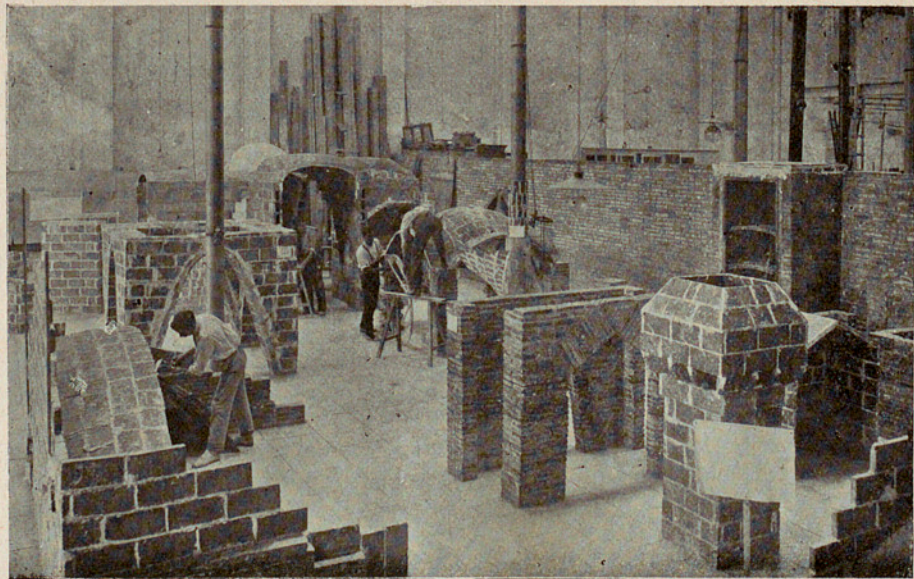
Escola del Treball. — Secció de fonedors

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

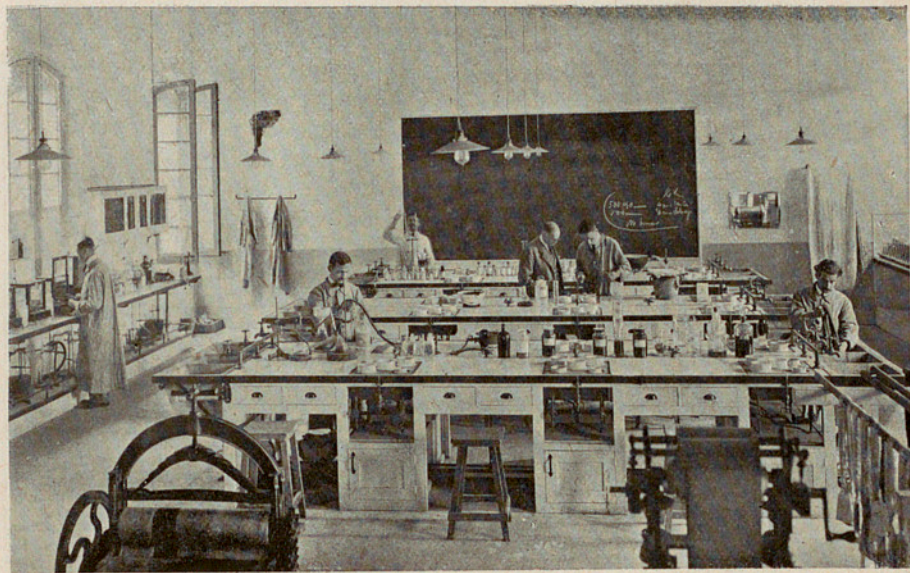
Escola del Treball. — Manyans de màquines

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

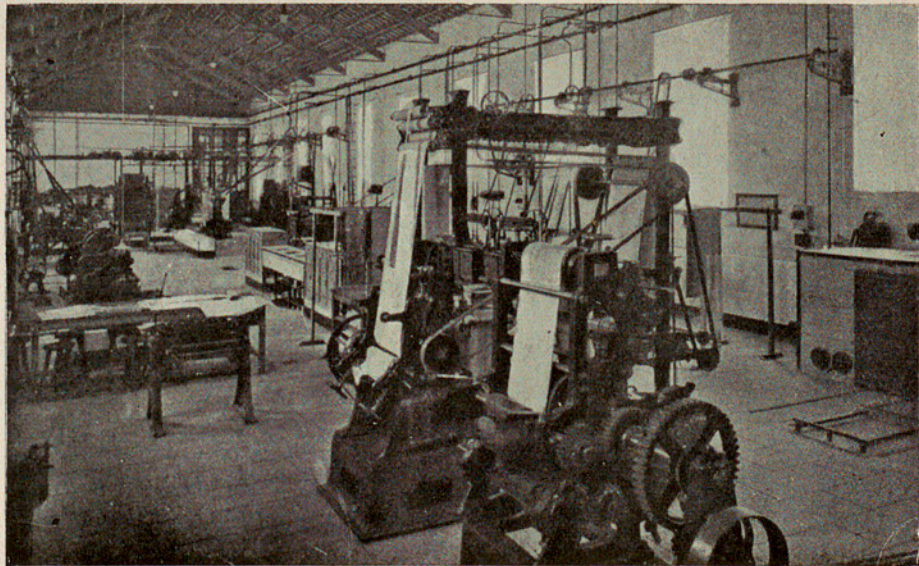

Escola de mestre de cases

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

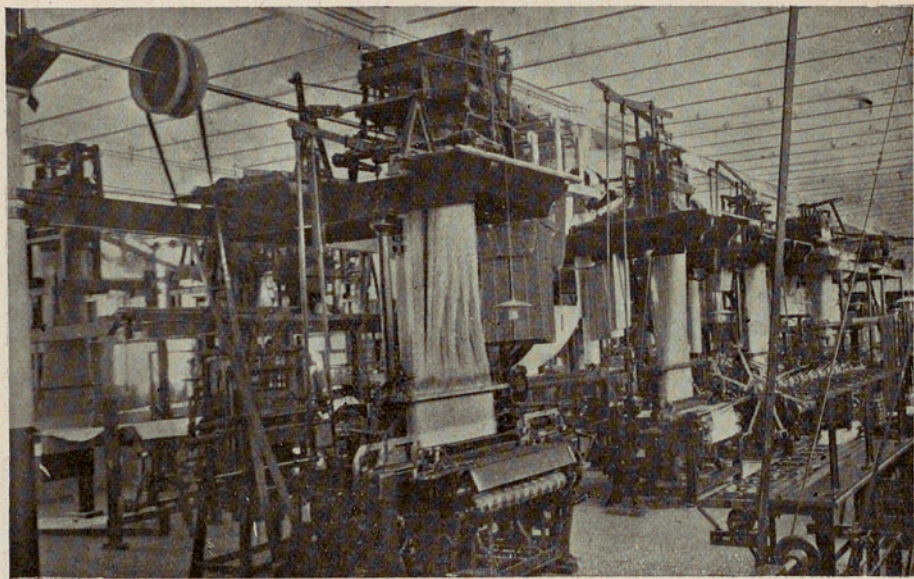

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca
Fons de Blanes. Tintoreria i Estampats i Acabats. — Laboratori de Tecnologia

Escola de Tintoreria, Blanqueig, Estampació i Acabats. — Fàbrica d'estudi

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

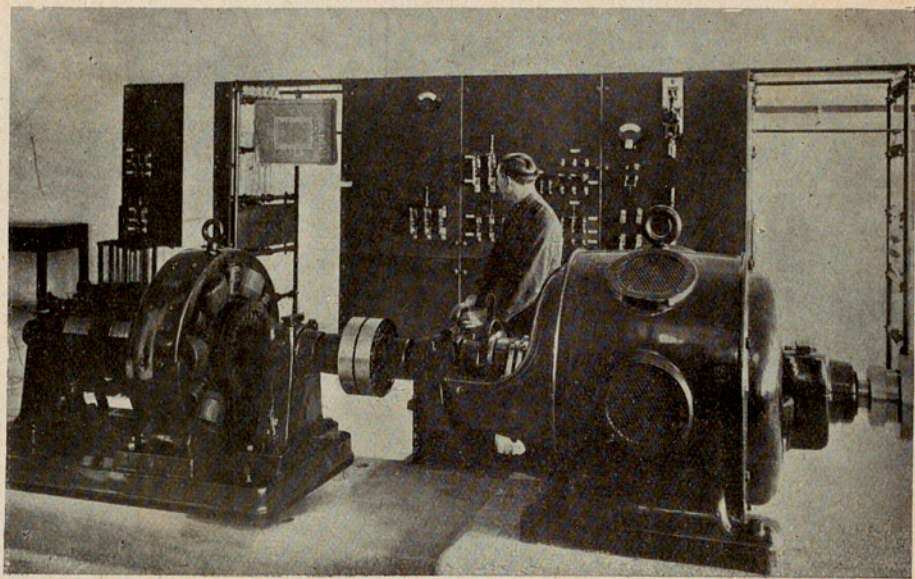

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca Escola de Teixits. Sala de telers i preparació

Escola de directors d'Indústries Químiques. — Laboratori

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

Institut d'Electricitat i Mecànica aplicades
Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

Sobre aquestes Escoles elementals hi ha les Escoles tècniques superiors que formen directors d'Indústries especialitzades; *Escola de Directors d'Indústries Químiques* (carrera de quatre anys); *Escola de Directors d'Indústries Elèctriques* (carrera de quatre anys); *Escola de Directors d'Indústries Mecàniques* (carrera de quatre anys); *Escola de Directors d'Indústries Tèxtils* (carrera de quatre anys); *Escola de Directors d'Indústries Tintòriques i similars* (carrera de tres anys); *Escola de Curtició* (carrera de dos anys).

Funciona un *Institut d'Indústries Químiques*.

Funciona, així mateix, un *Institut d'Electricitat i Mecànica aplicades*, amb les Escoles de Directors d'Indústries Elèctriques i de Directors d'Indústries Mecàniques, i amb cursos per a obrers electricistes que formen part del pla general de l'Escola del Treball.

Escoles locals d'Indústries. — En el concurs obert en la primavera del 1918, fou concedida a la vila de Canet de Mar una Escola local d'Indústries de les projectades per la Mancomunitat. Tenint en compte el caràcter de la població,

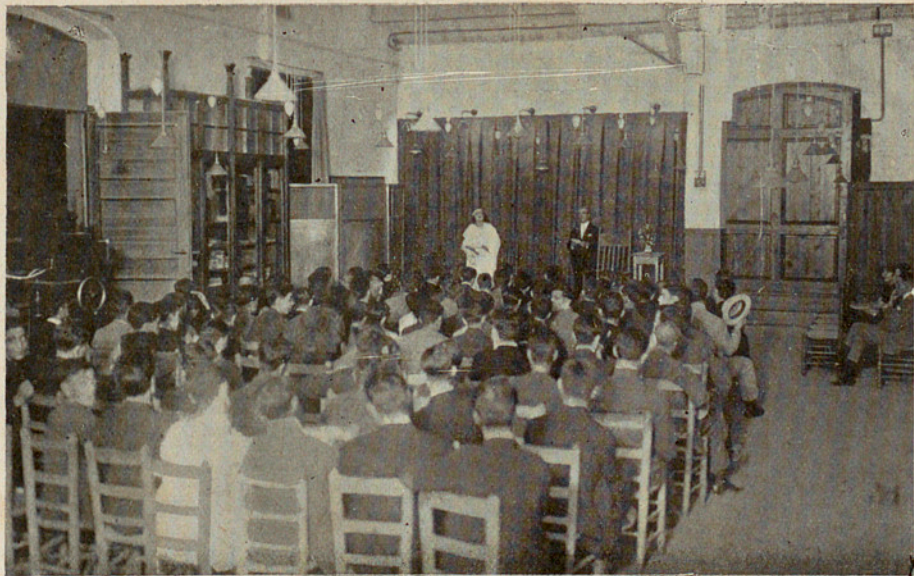
l'Escola de Canet de Mar estarà dedicada a les especialitats de gèneres de punt i al calafateig per a petites embarcacions i motors propis d'aquestes.

f) **Ensenyament artístic.**—**Escola Tècnica d'Oficis d'Art :** Té per objecte aquesta Escola la formació de bons artífexs, compta amb les següents seccions : Ebenistes, Torners, Tallistes, Joiers, Repujadors, Esmaltadors, Cerrallers i altres arts del Metall. També són carreres de tres anys, amb classes de nit.

Escola Superior dels Bells Oficis.— Compta aquesta Escola amb les següents seccions independents. Ceramistes, Ebenistes, Directors de Jardins i Arts del Teixit (carreres de tres anys).

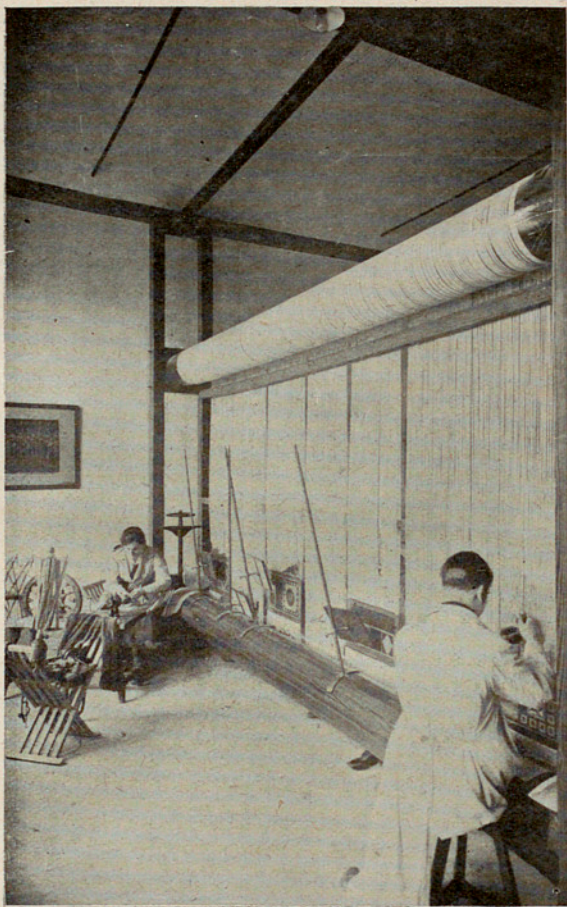
Escola Catalana d'Art Dramàtic.— L'Escola Catalana d'Art Dramàtic es regeix per un Patronat compost de tres Diputats de la Mancomunitat de Catalunya i tres Regidors de l'Ajuntament de Barcelona, sota la Presidència del senyor President de la primera de les dites Corporacions.

S'hi cursen els següents ensenyaments :

Esgola d'Art dramàtic : Curset d'humanitats. — Conferència sobre teatre

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

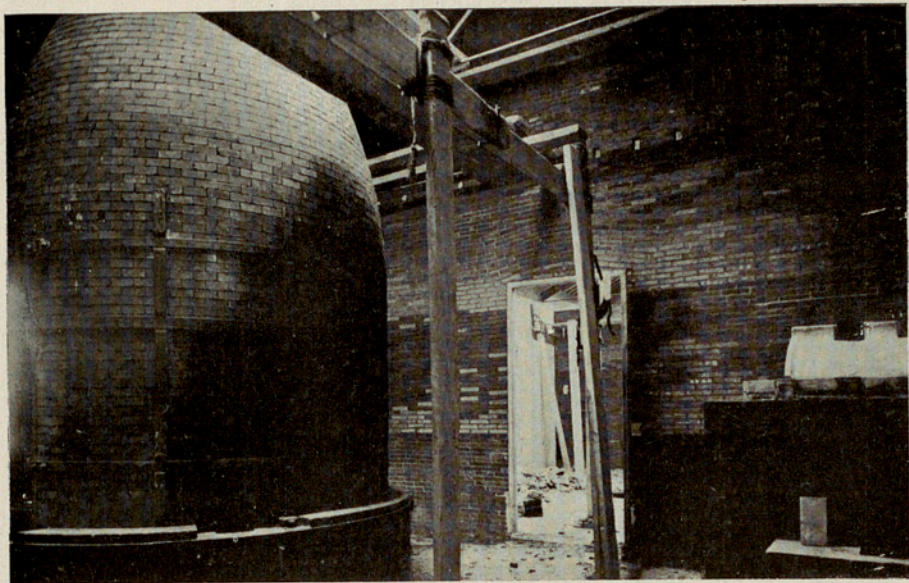

Escola Superior dels Bells Oficis. — Taller de Tapisseria

Escola Superior dels Bells Oficis. — Taller de Ceràmica

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca. — Forn de Ceràmica

Recitació, Declamació, Pràctiques escèniques, Conjunts escènics, Història de l'Art, Història del Teatre, Indumentària i Gramàtica catalana.

Els cursos comencen el 1.^r d'octubre i terminen el 30 de juny. Les classes són alternes, de set a nou de la tarda dels dies feiners.

Els drets de matrícula són 10 ptes. per curs.

L'Escola, ultra la seva actuació exclusivament pedagògica, organitza, durant tots els cursos, actes públics, consistents en conferències i representacions teatrals, que tenen per objecte elevar el general concepte del teatre en el públic i donar a conèixer en forma artística, acurada i perfecta les grans obres dramàtiques de la literatura universal.

En aquestes conferències s'ha estudiat, entre altres qüestions : el teatre de Grècia i Roma; les interpretacions escèniques de Shakespeare; les representacions del misteri de la Passió, d'Oberammergan; la indumentària militar a través de la història; la Comèdia durant la divuitena centúria; les representacions teatrals en els camps de batalla de França; Molière i la farsa dels metges, etc.

A més, edita l'Escola una sèrie de publica-

cions relatives a qüestions d'art i de crítica dramàtiques.

Escoles menors de Belles Arts. — La Mancomunitat de Catalunya contribueix a sostenir les Escoles menors de Belles Arts, i d'Arts i Oficis i Belles Arts de les següents poblacions: Olot, San Feliu de Guíxols, Palafrugell, La Bisbal, Llagostera i Puigcerdà.

g) **Ensenyament comercial.** — **Escola d'Alts Estudis Comercials:** Fou creada per la Mancomunitat de Catalunya, l'any 1918, amb la finalitat de desenrotllar les ensenyances superiors comercials i preparar el futur professorat de les Escoles locals de Comerç. El seu objecte principal és, però, el de proporcionar als comerciants i estudiosos del comerç ocasió de profunditzar llurs coneixements generals i establir una estreta col·laboració entre els elements principals de la vida econòmica catalana i la joventut especialitzada en els estudis i pràctiques comercials.

Les professions, carreres i formes d'ocupació, per als quals l'Escola ofereix elements de preparació, són tan nombroses com variades.

A més del professorat de les Escoles locals de Comerç de la Mancomunitat, l'Escola forma o prepara el personal següent : Corredors de Comerç, agents de Canvi i Borsa, organitzadors i directors de Comptabilitat, revisadors comptables, dependents de Bancs i de Companyies i Agències d'Assegurances, funcionaris de Duanes, empleats d'Agències de Duanes, experts de Cases d'importació i exportació, perits tècnico-mercòlegs, empleats d'Empreses de transports (ferrocarrils, navegació, etc.), empleats d'Agències de transports, funcionaris del Cos de Correus, funcionaris de la Carrera consular, funcionaris del Cos auxiliar de Comptabilitat de l'Estat, secretaris d'Associacions obreres i patronals i de Cooperatives, organitzadors i directors d'Empreses mercantils i altres.

Les ensenyances de l'Escola comprenen : I, Geografia econòmica; II, Mercologia; III, Organització d'empreses mercantils; IV, Matemàtiques comercials; V, Dret del Comerciant; VI, Duanes i Transports; VII, Moneda i Banca; VIII, Teoria de l'Economia i Política social.

Escoles locals de Comerç. — L'any 1917, en el concurs per a la creació d'Escoles locals de

Comerç, en foren concedides quatre, que corresponen a les ciutats de Tarragona, Lleyda, Reus i Sabadell.

h) Ensenyaments populars.—**Educació física** : Per acord de l'Assemblea, s'ha constituït la Ponència d'Educació física, la qual ha iniciat els seus treballs remetent a tots els Ajuntaments de Catalunya uns qüestionaris, a l'objecte d'aconseguir el major nombre possible de dades relatives al que s'hagi fet i es vingui fent a favor de l'educació física, tant per iniciatives particulars, com per institucions oficials.

Comissió d'Educació General.— Enguany ha començat a actuar aquesta institució, el projecte de la qual féu aprovar D. Enric Prat de la Riba en els primers temps de la Mancomunitat.

Tendeix la labor d'aquesta Comissió a la difusió de la Cultura en totes les seves formes: moral, estètica, cívica i científica.

Entre els seus mitjans d'acció, cal esmentar les conferències públiques. Aquestes varen ésser inaugurades el passat mes de gener a la ciutat de Tarragona.

6. Subvencions

La Mancomunitat subvenciona un gran nombre d'institucions culturals, així d'alts estudis com d'educació i d'instrucció popular.

En els Pressupostos de l'actual exercici figuren amb subvencions les entitats següents:

Biblioteques, Museus i Centres d'Estudis Superiors ; Reial Acadèmia de Bones Lletres, Reial Acadèmia de Ciències i Arts, Observatori Fabra, Acadèmia de Jurisprudència i Legislació, Societat Econòmica d'Amics del País, Museu Provincial de Tarragona, Museu Arqueològic i Artístic Episcopal de Vich, Museu d'Art de Lleyda, Museu Provincial de Girona, Comitè i secretari de la Seu de Lleyda, Biblioteca-Museu Balaguer, Beca a la Facultat de Ciències, Beca Botet Montsalvatge a la Facultat de Filosofia, Beca a la Facultat de Dret, Beca procedent de la Diputació de Tarragona a la Facultat de Medicina, Arxiu d'Etnografia i Folklore, Institució Catalana d'Història Natural, Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya.

Institucions d'Ensenyament tècnic i profes-

sional i difusió de cultura : Centre Excursionista de Catalunya, Ateneu Enciclopèdic Popular, Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria i Estudis i tallers del temple de la Sagrada Família.

Escoles d'Arts i Oficis : Escoles de Vilanova, de Terrassa, de Sabadell, de Manresa, de Mataró, de Badalona i de Lleyda.

Ensenyament primari i secundari : Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Nostra Parla, Lliga del Bon Mot, Consistori dels Jocs Florals de Barcelona, Orfeó Català, Germanor dels Orfeons de Catalunya, Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona i Institut Feminal.

IX

AGRICULTURA

1. Escola d'Agricultura

Creada per la Diputació de Barcelona, fou traspasada aquesta Escola a la Mancomunitat de Catalunya, la qual n'ha eixamplat considerablement els ensenyaments i el radi d'acció.

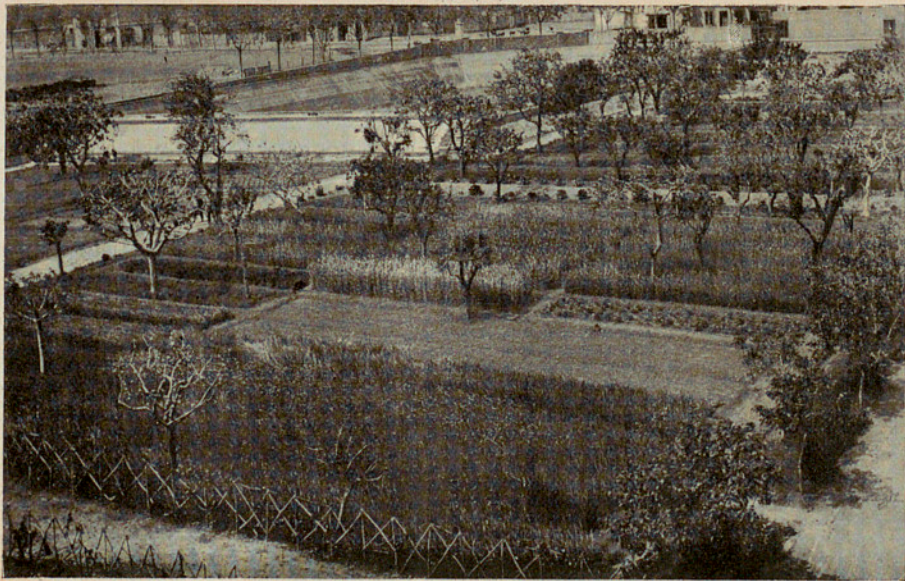
Els ensenyaments de l'Escola tenen dues branques. En la primera s'atorga el títol de tècnic agrícola. Aquests estudis tenen per objecte la formació d'homes pràctics especialitzats i van adreçats als que porten terres pròpies o arrendades. Els ensenyaments dels tècnics agrícoles tenen una durada de tres anys.

La segona branca és de caràcter superior, atorgant-se el títol d'enginyer agrícola. Els estudis duren quatre anys. Ultra els de caràcter general, hi ha el d'una especialitat a elegir. L'Escola organitza curssets essencialment pràc-

tics de matèries especialitzades, en els quals s'admet inscripcions de persones de fora de l'Escola. Fins avui s'han donat cursets sobre les següents matèries : indústries derivades de la llet; degustació de vins; fabricació de conserves vegetals; agricultura i indústries anexas.

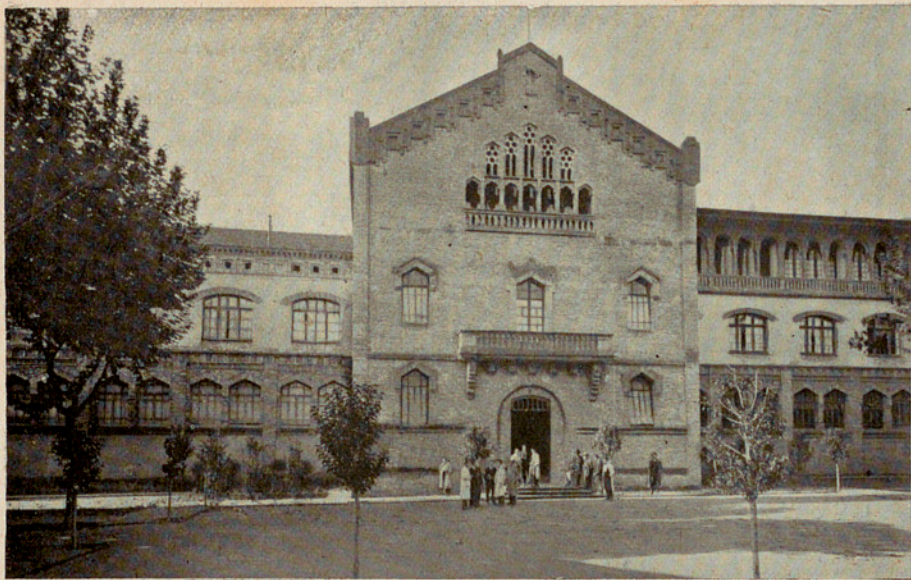
El personal de l'Escola d'Agricultura ha donat centenars de conferències i cursets breus en nombroses localitats catalanes. S'ha organitzat una Secció d'ensenyament postal. S'ha iniciat la publicació dels Arxius de l'Escola, en els quals figuren ja diverses obres. L'Escola ha pensionat alguns dels seus més aprofitats alumnes per a estudiar els progressos agrícoles a Califòrnia, Canadà, Bèlgica i França.

Els enginyers agrícoles que passen un any en els laboratoris de l'Escola poden obtenir el títol de professors d'Agricultura. Al costat d'aquests ensenyaments regularitzats hi ha cursets d'intercanvi a càrrec d'eminents professors estrangers.

Escola d'Agricultura

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca
Escola d'Agricultura

2. Serveis tècnics agrícoles

Constitueixen l'organisme central de la Secció d'Agricultura de la Mancomunitat. Són els següents:

1. Laboratori d'Anàlisis agrícoles; 2. Arbres fruiters; 3. Terra Campa; 4. Enologia i Viticultura amb llurs indústries derivades; 5. Acció social agrària; 6. Institut de Mecànica; 7. Serveis de Ramaderia i indústries derivades.

Cada un d'aquests Serveis ha realitzat una acció intensa en totes les comarques catalanes, mitjançant conferències, curssets, opuscles i concursos. Alguns dels Serveis compten amb nombrosos camps experimentals.

L'*Institut de Mecànica aplicada* organitzà, l'any 1921, l'Exposició de Maquinària agrícola als Camps Elisis de Lleyda i el Concurs de tractors a Raimat (Lleyda), al qual concorregueren més de vint-i-cinc tipus diferents de tractors. Aquesta Secció té cura de la compra i conservació de les màquines utilitzades en les campanyes dels Serveis agrícoles.

El Servei de Ramaderia ha organitzat fins

ara una trentena de concursos de diverses espècies de bestiar.

Dins el mateix Servei s'ha organitzat una Secció de Patologia animal, que té per objecte l'estudiar les malalties desconegudes, assenyalar el tractament de les incurables i ajudar en els diagnòstics i guariment als veterinaris rurals.

S'ha iniciat pel Servei forestal de la Mancomunitat la repoblació de munts.

La Mancomunitat concedeix auxili tècnic per a la construcció de fàbriques per a la transformació i conservació de productes agrícoles: farineres, cellers, molins d'oli, etc. Els Sindicats han de sol·licitar-lo i comprometre's a pagar 150 ptes. Aleshores se'ls fa el plànol de l'edifici pel que toca a la distribució de serveis i maquinària.

Poden esmentar-se les següents obres construïdes amb l'auxili tècnic de la Mancomunitat:

Molins d'oli : Pinell de Bray, Granadella, Artesa de Lleyda, Albí, Cervià, Arbeca i Torregrossa.

Cellers : Barbarà, Falset, Rubí, Vilarodona, Palau d'Anglesola, Ripollet, Pinell de Bray i Moja.

3. Comissió de Repoblació forestal

Està integrada aquesta Comissió per tres Diputats provincials i tres propietaris pràctics en afers de repoblació de boscos, més un secretari. Presideix la Comissió el Conseller d'Agricultura. Es reuneix la Comissió cada primer dimecres de mes. Té per missió informar el Consell en qüestions forestals i estudiar i proposar tot allò que pugui contribuir a conservar i fomentar la riquesa forestal.

Publica la Comissió fullets sobre assumptes forestals, en nombre mínim de quatre cada any, els quals són repartits gratuïtament a tots els organismes oficials, diputats, senadors, premsa, etc., i als particulars que ho demanen.

Es projecta actualment la creació de vivers forestals. S'adquireixen llavors forestals a diverses cases nacionals i estrangeres per a repartir-les a preus de cost. A més, s'estableixen premis en metàl·lic per a la propàganda forestal a la premsa.

X

OBRES HIDRÀULIQUES I DE SANEJAMENT

1. Regatges

La Mancomunitat de Catalunya convocà un concurs per a l'atorgació d'auxilis, amb caràcter de bestreta, per a fomentar l'execució d'obres hidràuliques. Per acord del Consell (15 març 1917) foren declarades acceptables cinc de les proposicions presentades al concurs. Entre les subvencions esmentarem la concedida a la Comunitat de Regants pel sífó de Benicamet i a la Comissió de Regants de Castelló de Seana (40 per 100 del cost de les obres) i a la del Sindicat Agrícola de Torà (50 per 100). Els tràmits legals han retardat la realització d'aquestes obres. Actualment hi ha en construcció les obres de regatge de les terres del terme de Castelló de Seana, obres molt importants,

puix que beneficien una extensió de 1,095 hectàrees.

Per un segon concurs, convocat l'any 1920, foren atorgades dues subvencions més (Ajuntament de Ribarroja d'Ebre i Sindicat Central de les Comunitats de Regants de Santa Maria i Sant Esteve de Palautordera).

2. Perforacions artesianes

Amb data 11 de maig del 1916 fou convocat un concurs per a perforacions artesianes en tres zones o paratges de l'Alt Empordà, elegides prèviament segons estudis geològics.

En virtut d'aquest concurs fou celebrat un contracte per a l'obriment de pous artesianes en una propietat de Castelló d'Empúries. La perforació, arribada a 250 metres de profunditat, ha ofert un cabal d'aigua, per bé que no molt abundant.

3. Abastiment d'aigües potables

L'Assemblea de la Mancomunitat de Catalunya, amb data del 26 de febrer del 1921,

aprovà el projecte de concedir als municipis catalans de menys de 4,000 habitants la formació dels projectes d'abastiment d'aigües potables.

De conformitat amb aquest acord, fou convocat poc després un concurs entre els municipis al·ludits, per a l'estudi i redacció dels avant-projectes d'abastiment d'aigües potables, per tal que serveixin de base per a recaptar de l'Estat els auxilis que aquest ofereix a les corporacions municipals.

En virtut d'aquest concurs foren acceptades en principi les peticions dels Ajuntaments de Barbarà, Tragó de Noguera, Sant Pere de Torelló, Bellvehí, Sant Hipòlit de Voltregà i Rocafort i Vilumara.

4. Sanejament de terrenys

Com a iniciació dels treballs per sanejar mantes comarques catalanes, s'ha estudiat el sanejament i aprofitament per al cultiu de terrenys compresos en el terme de Salou, havent-se gestionat la cooperació a aquesta obra del Municipi i d'altres entitats interessades.

XI

BENEFICÈNCIA I SANITAT

I. Beneficència

Manicomis. — La Mancomunitat, des de la seva fundació, s'encarregà del Servei de dementes pobres. Pel traspàs dels Serveis de les Diputacions, l'any 1920, s'encarregà de tots els Serveis de Beneficència que aquelles tenien a llur càrrec.

Posseeix la Mancomunitat per al sosteniment de dementes pobres un Manicomi propi : el de Salt, i a més té celebrats contractes amb el de Sant Boy de Llobregat i l'Institut Pere Mata de Reus.

Els malalts procedents de les comarques gironines són tramesos a Salt; els de les comarques barcelonines i lleydetanes a Sant Boy de Llobregat, i els de les comarques tarragonines a l'Institut Pere Mata de Reus.

En l'actualitat hi ha, a compte de la Mancomunitat, mil cent quaranta quatre malalts procedents de Barcelona a Sant Boy, dos cents tres procedents de Lleyda, en el mateix Manicomi; tres cents catorze procedents de Tarragona a l'Institut Pere Mata de Reus; i quatre cents dos malalts a Salt.

La tasca de reorganització d'aquest Servei per part de la Mancomunitat està en vies de realitzar-se, i mentrestant han anat introduint-se reformes i millores en els serveis.

En el Manicomi de Salt, ultra totes aquelles reparacions i obres convenients per a la conservació i millora de l'edifici, s'ha establert un servei hidroteràpic i s'ha creat un laboratori per als serveis d'investigació, dotant-lo de tot l'instrumental necessari. S'ha assajat un patronat de dements curats adscrit al Manicomi de Salt, que té la missió d'assistir als malalts que surten del Manicomi, vigilant-los un cop posats en llibertat i procurant desarrelar els prejudicis socials amb què són mirades les malalties mentals i els Manicomis.

Està en vies de creació l'Hospital per al tractament de malalties mentals i nervioses, on siguin assistits els psicòpates considerats cu-

rables. A l'efecte, previ concurs, fou adquirida en el terme de Santa Coloma de Gramanet una finca anomenada Torre Ribera, de 60 mojudes aproximadament, pel preu de 100,000 pessetes. En virtut d'un concurs d'avantprojectes per a la instal·lació i funcionament de l'esmentada clínica, s'encarregà la redacció del projecte definitiu d'edificis.

Cases de Maternitat, Misericòrdia i Beneficència. — Ultra el Servei de dementats pobres, té avui la Mancomunitat al seu càrrec tots els altres Serveis de beneficència que exercien abans les Diputacions catalanes.

Els establiments de beneficència de cada Diputació estan agrupats sota la direcció de les respectives Juntes de govern que, a llur torn, depenen del Consell Permanent, el qual, a l'objecte d'informar-se i assessorar-se sempre que ho judiqui necessari, ha creat una Comissió de Beneficència.

Depenen immediatament de la Mancomunitat, doncs, la Casa de Maternitat, l'Hospital i la Casa de Misericòrdia de Lleyda; la Casa de Maternitat i Hospital i Casa de Misericòrdia de Girona; la Casa de Beneficència, que és

ahora Casa de Maternitat i Misericòrdia, de Tarragona, i les Cases de Caritat, Maternitat i Expòsits de Barcelona.

La Mancomunitat, fins ara, ha vingut subvencionant diversos establiments particulars de beneficència, seguint normes que garantitzen la necessitat i eficàcia de la subvenció, sense, però, intervenir en llur administració.

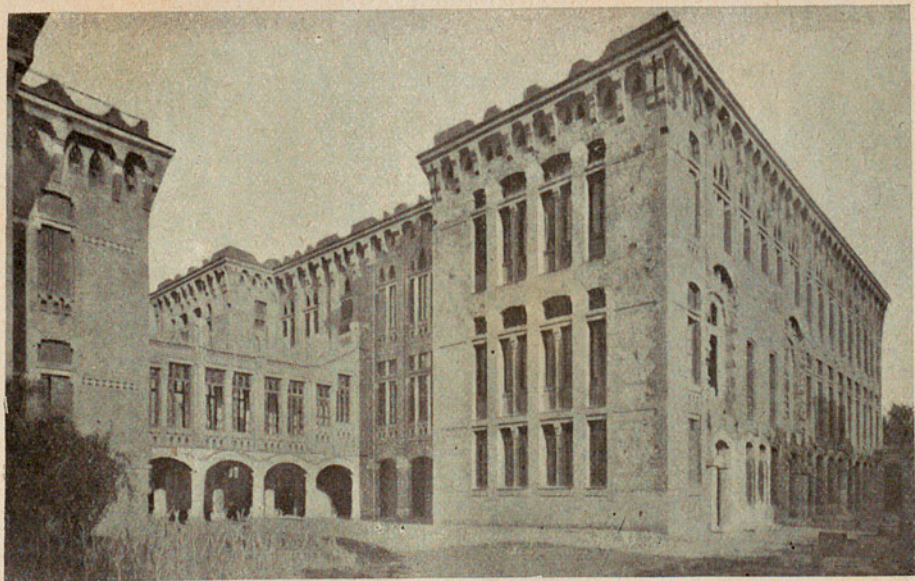
2. Sanitat

Servei de Sanitat. — L'any 1915 fou creat un Servei d'Estudis sanitaris amb finalitat limitada, concretant-se de moment a l'estudi del paludisme a Catalunya (comarca de Tortosa, Baix Empordà, Almacelles, etc.).

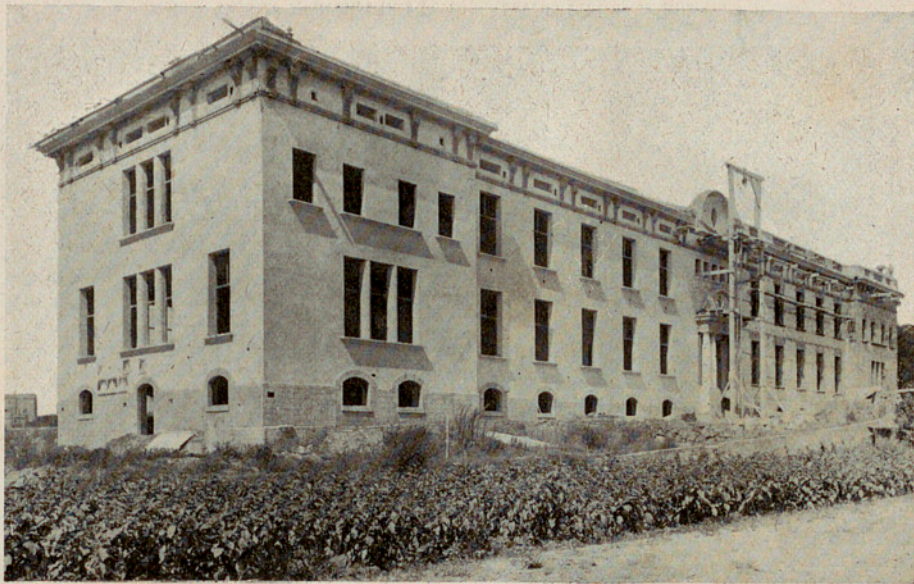
Actualment aquest Servei s'ha eixamplat d'una manera considerable i descabdella una intensa acció relativa al paludisme, a la tuberculosi i a les epidèmies tífiques.

S'ha fundat recentment un *Dispensari per a tuberculosos* a la barriada del Poble Sec (Barcelona).

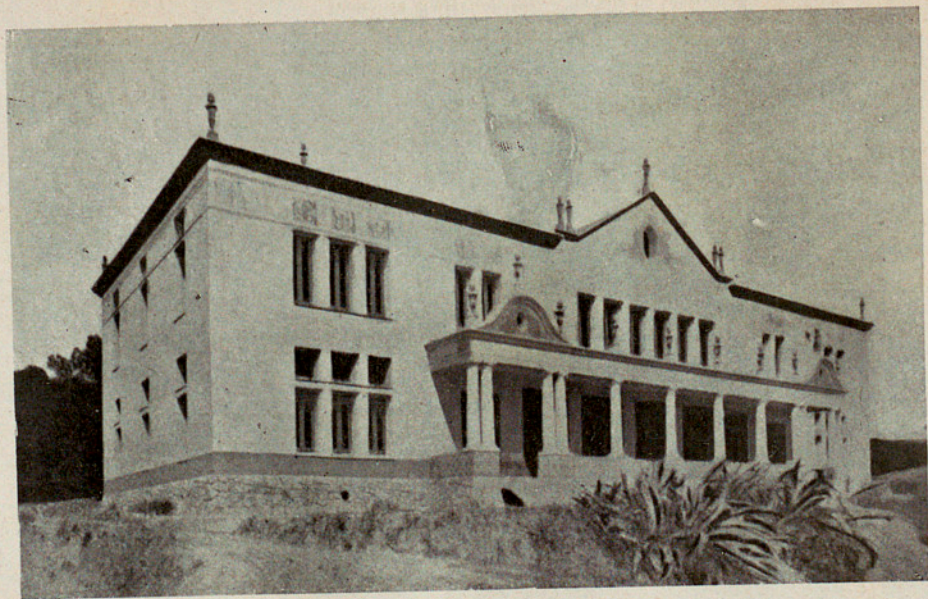
Les epidèmies tífiques que hi ha hagut no fa gaire a Salt, Talamanca, Santa Eulàlia de Riuprimer i Pont de Vilumara han pogut ésser

Casa de Maternitat (Les Corts). — Pavelló Prat de la Riba

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca Casa de la Misericòrdia (Les Corts)

Casa de Caritat : Torre dels Frares (Horta). — Pavelló d'epilèptics

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca (Fotografia de l'Arxiu de l'Institut de Història). — Pavelló de tuberculosos

tallades gràcies a la intervenció del Servei sanitari de la Mancomunitat. Així mateix, ha intervingut aquest eficaçment en el brot d'epidèmia palúdica que en els darrers anys s'ha produït al Prat de Llobregat i que s'ha estès a algunes poblacions veïnes.

El Servei de Sanitat ha estudiat darrerament, després de fer l'estadística del material existent, els plans de coordinació per tot Catalunya de les labors sanitàries.

Té ja en vies de creació quatre brigades sanitàries per atendre les necessitats que s'originen per incidències epidèmiques. Situades en nuclis importants i estratègics, aquestes brigades disposaran de complet i modern utillatge, aprofitant ben coordinat el ja existent, per tal d'aconseguir en un pròxim esdevenidor la màxima eficiència a favor de la salut pública.

XII

ACCIÓ SOCIAL

1. Labor realitzada

En el camp social la Mancomunitat de Catalunya ha realitzat la següent labor:

Concessió de complement de pensions als obrers auxiliats pels Municipis que hagin complert setanta cinc anys.

Acord d'establir l'assegurança a favor dels nens asilats.

Acord de subvencionar les Borses de Treball municipals.

2. Institució de Política social

Fou creada pel Consell de la Mancomunitat amb el doble caràcter d'oficina d'estudis de l'economia del Treball a Catalunya i principalment a Barcelona, i de centre administratiu

on es tramitessin els afers que a la Mancomunitat afecten i tenen relació amb el problema social.

La Institució hereda les sèries bibliogràfiques i el material de l'estingit Museu Social, i és l'orgue que relliga amb la Mancomunitat entitats autònomes com la Borsa del Treball i l'Institut d'Orientació Professional.

La Institució ha publicat regularment, des d'abril del 1921, un *Butlletí del Treball*, en el qual es registren, ultra la situació mensual del mercat del treball a Barcelona i altres centres de Catalunya, l'estadística de subsistències de la localitat, comentaris a la legislació espanyola del Treball, i notes d'informació general del país i estrangera.

La Institució té iniciades i en curs de publicació investigacions i estadístiques especials, i tracta d'estendre arreu de Catalunya la xarxa de corresponsals que recullen mensualment les dades referents a la situació, per mesos, del mercat obrer.

Per acord de la Mancomunitat té encarregada la Institució de Política social la creació d'una Fundació Catalana de Mutualitats que, recollint i depurant l'esforç de les germandats

en l'assegurança empírica de malalties, faci possible la prestació d'aquest servei en termes de major solidesa, amplitud i eficàcia, havent-se assegurat en aquesta tasca la col·laboració de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi.

Com a representació de les Diputacions, la Mancomunitat designà representants que constituïssin, junt amb les altres persones cridades per la llei a tal fi, el Consell regional d'inversions locals dels cabals acumulats pel règim de returances forçoses d'obrers.

3. Institut d'Orientació Professional

Aquesta Institució fou creada per la Diputació Provincial de Barcelona amb el nom de Secretariat d'Aprenentatge, adscrit al Museu Social. Una vegada dissolt el Museu Social, aquell organisme va reorganitzar-se amb el nom d'Institut d'Orientació Professional, entrant a col·laborar en les seves despeses l'Ajuntament de Barcelona.

La missió d'aquest centre és el guiatge professional de la joventut escolar que comença

la seva vida de treball. Per a aquesta actuació se serveix de les investigacions mèdico-antropomètriques i psico-fisiomètriques verificades pels laboratoris corresponents. Durant el seu exercici, des de la reorganització, ha aconsellat més de quatre cents escolars. La seva obra d'expansió està representada per la seva publicació *Anal's*, que edita dues vegades l'any. A més, publica unes monografies destinades a divulgar la seva obra i a fer conèixer algun dels problemes afins a la seva actuació.

Ha assistit, intervenint-hi amb èxit, a diferents Congressos i Conferències internacionals, on la seva obra ha estat explicada. L'any 1921 va organitzar a Barcelona la segona Conferència de Psicotècnica aplicada a l'orientació professional.

XIII

CAIXA DE CRÈDIT COMUNAL

Pocs mesos després de constituïda la Mancomunitat de Catalunya, en el mateix any 1914, fou creada la Caixa de Crèdit Comunal, que funciona d'una manera autònoma, i la finalitat de la qual consisteix en fer préstecs als Municipis de Catalunya per a obres d'utilitat pública i per a la conversió d'antics deutes, i en facilitar el crèdit agrícola, especialment, mitjançant préstecs als Sindicats. Per a constituir el fons de la Caixa s'inicià un emprèstit especial de 10.000,000 de pessetes. El règim de la Caixa va a càrrec d'un Comitè administratiu, en el qual tenen majoria les persones competents no investides del càrrec de Diputat provincial, i d'un Comitè directiu, en el qual els Diputats provincials tenen majoria. Tots dos Comitès estan presidits pel President de la Mancomunitat. El Comitè ad-

ministratiu estudia i proposa les operacions, i el directiu les acorda o refusa, però no en pot concedir cap que no sia prèviament proposada per l'administratiu.

Fins a les darreries de l'any 1921 la Caixa de Crèdit Comunal havia fet préstecs a vint-i-tres Ajuntaments catalans i a nou Sindicats agrícoles, per una suma total de 3.848,412 pessetes. Amb l'import dels préstecs han estat realitzades importants obres de millora urbana i s'han construït nombrosos Cellers cooperatius.

XIV

PUBLICACIONS

PUBLICACIONS ADMINISTRATIVES
DEL CONSELL PERMANENT

CONSTITUCIÓ DE LA MANCOMUNITAT

	<u>Ptes.</u>
<i>Aprovació de l'Estatut (any 1914). (Exhaurit.)</i>	
<i>Estatut (any 1914)</i> (Exhaurit.)	
<i>Per l'Autonomia de Catalunya. — Documents i acords (edició provisional) (desembre 1918).</i>	
<i>(Exhaurit.)</i>	
<i>Per l'Autonomia de Catalunya. — Documents i acords. — Primer fascicle (segona edició) (gener 1919).</i>	
<i>Llibre que conté els acords de traspàs de serveis de les Diputacions catalanes a la Mancomunitat (gener 1920)</i> (Exhaurit.)	
<i>El mateix llibre (edició castellana).....</i>	2
<i>Llibre que conté els incidents i tràmits posteriors als acords del traspàs de serveis de les Diputa-</i>	

- cions catalanes a la Mancomunitat* (setembre 1920)..... (Exhaurit.)
Per l'Autonomia de Catalunya. — Documents i acords. — Segon fascicle (gener 1921).
Estatut de l'Autonomia.
Estatuto de la Autonomia.
Petició d'Autonomia (edició anglesa).
Petició d'Autonomia (edició francesa).
Missatge adreçat a l'Excm. Sr. President del Consell de Ministres, per a l'aprovació de l'Estatut (25 novembre 1918).

PROJECTES D'ACORD I REPORTS
 DE L'ASSEMBLEA

- Projectes d'acord presentats a la primera reunió ordinària de l'Assemblea* (maig 1914).
 (Exhaurit.)
Projectes d'acord presentats a la segona reunió ordinària de l'Assemblea (novembre 1914).
 (Exhaurit.)
Report del Consell Permanent de l'Assemblea (novembre 1914)..... (Exhaurit.)
Projectes d'acord presentats a la tercera reunió de l'Assemblea (maig 1915)..... (Exhaurit.)
Report del Consell Permanent de l'Assemblea (maig 1915).

Ptes.

Projectes d'acord presentats a la quarta reunió de l'Assemblea (novembre 1915)... (Exhaurit.)

Report del Consell Permanent a l'Assemblea (novembre 1915).

Projectes d'acord presentats a la cinquena reunió ordinària de l'Assemblea (maig 1916).

Report del Consell Permanent a l'Assemblea (maig 1916).

Projectes d'acord presentats a la sisena reunió ordinària de l'Assemblea (novembre 1916).

Report del Consell Permanent a l'Assemblea (novembre 1916).

Projectes d'acord presentats a la setena reunió ordinària de l'Assemblea (maig 1917).

Report del Consell Permanent a l'Assemblea (maig 1917).

Projectes d'acord presentats a la vuitena reunió de l'Assemblea i acords que recaigueren (novembre 1917).

Apèndix als projectes d'acord del Consell Permanent (novembre 1917)..... (Exhaurit.)

Report del Consell Permanent a l'Assemblea (novembre 1917).

Projectes d'acord presentats a la novena reunió ordinària de l'Assemblea i acords que recaigueren (maig 1918).

Report del Consell a l'Assemblea (maig 1918).

(Exhaurit.)

- Projectes d'acord presentats a la desena reunió ordinària de l'Assemblea* (dbre. 1918) (Exhaurit)
- Projectes d'acord presentat a la desena reunió ordinària de l'Assemblea i acords que recaigueren* (gener 1919)..... (Exhaurit.)
- L'Obra realitzada (anys 1914-1919)* (juny 1919). (Exhaurit.)
- Projectes d'acord presentats a l'onzena reunió ordinària de l'Assemblea* (agost 1919). (Exhaurit.)
- Projectes d'acord presentats a la dotzena reunió de l'Assemblea i acords que recaigueren* (gener 1920).
- Pressupost ordinari per a l'any 1920-21* (gener de 1920).
- L'Obra a fer. — L'Emprèstit de 50.000.000* (febrer 1920) 7
- Projectes d'acord de la tretzena reunió ordinària de l'Assemblea i acords que recaigueren* (setembre 1920)..... (Exhaurit.)
- Projectes d'acord presentats a la catorzena reunió ordinària de l'Assemblea i acords que recaigueren* (març 1921)..... (Exhaurit.)
- Liquidació del Pressupost de 1920-21* (any 1921).
- Projectes d'acord presentats a la quinzena reunió ordinària de l'Assemblea* (edició provisional) (juliol 1921).
- Projectes d'acord presentats a la quinzena reunió*

Ptes.

ordinària de l'Assemblea i acords que recatigueren (edició definitiva) (setembre 1921).
Parlament del Sr. President als Diputats de la Mancomunitat de Catalunya en pendre possessió de la Presidència en 12 de setembre de 1919..... (Exhaurit.)

DELIBERACIONS
DEL CONSELL PERMANENT

- Llibre de deliberacions* (primer volum, 1913 a 1915) (desembre 1915)..... 7
- Resum dels acords dels mesos de novembre i desembre de 1917 i gener de 1918* (març 1918).
(Exhaurit.)
- Resum dels acords dels mesos de febrer, març i abril de 1918* (maig 1918)..... (Exhaurit.)
- Resum dels acords dels mesos de maig, juny i juliol de 1918* (agost 1918)..... (Exhaurit.)
- Resum dels acords dels mesos d'agost, setembre i octubre de 1918* (novembre 1918).
(Exhaurit.)
- Resum dels acords dels mesos de novembre i desembre de 1918 i gener de 1919* (febrer 1919).
- Resum dels acords dels mesos de febrer, març i abril de 1919* (maig 1919).
- Resum dels acords dels mesos de maig, juny i juliol de 1919* (setembre 1919).

Resum dels acords dels mesos d'agost, setembre i octubre de 1919 (gener 1920).

Resum dels acords dels mesos de novembre i desembre de 1919 i gener, febrer i març de 1920 (juny 1920).

Resum dels acords dels mesos d'abril, maig, juny, juliol, agost i setembre de 1920 (octubre 1920).

Crònica oficial de la Mancomunitat. Vint nombres publicats. Publicació mensual. Preu de subscripció, 10 ptes. anuals. Per als Ajuntaments, 6 ptes. anuals. Oficines: Palau de la Generalitat de Catalunya, Barcelona.

L'OFICINA D'ESTUDIS JURÍDICS

Declaració relativa al Règim jurídic de Catalunya (juny 1918).

Institucions de Dret Català. — Parafernals (any de 1921).

Missatge al Consell Permanent en defensa dels drets de la llengua catalana.

Mensaje del Consejo Permanente en defensa de los derechos de la lengua catalana.

Usos i costums de bon pagès sobre boscos i arbres, amb els tractes que s'hi fan (vol. I del «Costumari Català»).....

4

	Ptes.
<i>Costums sobre termenals, camins i aigües en terres de pagès</i> (Vol. II del «Costumari Català»)....	4
Els volums del «Costumari Català», per aplegar els costums vius en les diverses comarques catalanes, són de consulta indispensable no sols per als homes de Dret, sinó per als propietaris terratinents, negociants, pagesos, experts i tots aquells que per son interès, o a interès d'altre, han de resoldre les qüestions que tracten.	
<i>Parafernals</i>	5
Estudi de la institució fonamental en sos antecedents — Dret català comú i especial — Dret canònic i romà — Doctrina dels comentaristes — Jurisprudència — Legislació comparada — Corrents moderns, etc. —, justificant un projecte de regulació bàsica.	
<i>El Dret català i la codificació</i>	2'50
Report sobre l'actual situació jurídica de Catalunya, en el que s'estudia l'obra a fer per a resoldre les diverses qüestions que planteja.	
<i>Textos de Dret català</i>	10
Privilegis i ordinacions de les Valls Pirenenques : I. Vall d'Aran. II. Vall d'Aneu, Vallferrera i Vall de Querol. III. Vall d'Andorra.	

INSTRUCCIÓ PÚBLICA

SERVEI METEOROLÒGIC DE CATALUNYA

Ptes.

Notes d'estudi publicades:

1. *Pluges a Catalunya durant l'estiu de 1921*, per Joaquim Febrer.
2. *Un pluviògraf d'intensitats*, per Ramon Jardí.
3. *Freqüència de les direccions del vent a Barcelona*, per Manuel Alvarez Castrillón.
4. *Pluges a Catalunya durant la tardor de 1921*, per Joaquim Febrer.
5. *Contribució a l'estudi dels corrents atmosfèrics mitgers*, per R. Patxot i Jubert.
6. *Relació entre els halos i les pluges ciclòniques a Catalunya*, per Gabriel Campo.
7. *Les denominacions dels vents a la costa de Llevant*, pel Dr. Josep Estalella.
8. *Pluges a Catalunya durant l'hivern de 1921-1922*, per Joaquim Febrer.

SERVEI GEOGRÀFIC DE CATALUNYA

Nomenclàtor de les ciutats viles i pobles de Catalunya (any 1918)..... (Exhaurit)

Mapa Geogràfic de Catalunya al 1 : 100,000.

Fulla 34. — Vilafranca del Penadès. . . . 2

CONSELL DE PEDAGOGIA

Ptes.

Quaderns d'Estudi. Revista trimestral, gratuïta per als Professors de les Escoles tècniques i superiors de la Mancomunitat. Començà a publicar-se el mes d'octubre de 1915.

Preus de subscripció anual : Catalunya, València i Balears, 5 ptes.; resta d'Espanya, 7, i estranger, 9. Número solt, 1'50 ptes.

Bulletl dels Mestres. Suplement pedagògic de la revista «Quaderns d'Estudi» de la Mancomunitat de Catalunya. El publica el Consell de Pedagogia. Surt cada quinze dies.

Gratuït per als mestres de Catalunya i Balears. La subscripció per als no mestres és de 5 ptes. anuals. Número solt, 25 cts.

EXTENSIÓ D'ENSENYAMENT TÈCNIC

Quaderns publicats

Aritmètica, primer (segona edició, 1922); segon (segona edició, 1922); tercer, quart, cinquè i sisè quaderns, per J. Palau Vera.

(Exhaurint-se.)

Àlgebra, primer, segon i tercer quaderns, per Antoni Robert.

Logaritmes, per Cèsar Molinas.

Taules de logaritmes, per Cèsar Molinas.

Geometria, primer, segon, tercer i quart quaderns,
per Cèsar Molinas.

Trigonometria, per Cèsar Molinas.

Taules trigonomètriques, per Cèsar Molinas.

Mecànica elemental (primer, segon, tercer i
quart quaderns), per A. Galí.

Mecànica dels fluids, per Eduard Barrau.

Electrostàtica, per J. Rafecas.

Magnetisme i corrent, per Eduard Barrau.

Resistència, treball i potència, per Eduard Barrau.

Corrents induïts, per Eduard Barrau.

Circuit magnètic, per Eduard Barrau.

Electroquímica, per J. Mañas.

Piles, per Eduard Barrau.

Galvanòmetres, per Eduard Barrau.

Corrent altern (primer i segon quadern), per
Eduard Barrau.

Càlcul i construcció de dinamos (primer quadern),
per Eduard Barrau.

En premsa

Propietat dels materials, per S. Artigas.

Mesures del corrent continu (dos quaderns), per
A. Margarit.

Aparells de mesura (dos quaderns), per A. Mar-
garit.

Càlcul i construcció de dinamos (segon i tercer
quaderns), per Eduard Barrau.

Ptes.

Motors de corrent continu (dos quaderns), per
A. Margarit.

Regulació de voltatge, per S. Serra.

Alternadors, per Lasarte.

Motors de corrent altern, per Antidi Layret.

Càlcul de motors de corrent altern, per Antidi
Layret.

Transformadors rec. i conv. (dos quaderns), per
A. Margarit.

Subestacions, per Pagès.

Xarxes subterrànies, per Pagès.

Bateries d'acumuladors (dos quaderns), per Soler.

Geometria descriptiva, per M. de Miquel.

Dibuix geomètric, per M. de Miquel.

En preparació

Transmissió elèctrica.

Accessoris de les instal·lacions.

Xarxes aèries.

Proves comercials de les dinamos.

Gràfics.

Llums d'incandescència.

Arcs voltaics.

Calefacció elèctrica.

Instal·lacions privades.

Centrals tèrmiques.

Centrals hidràuliques.

Telegrafia i Telefonía.

Màquines de vapor.
Organització de tallers.

JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS

- Anuaris (1916, 1917 i 1918).*
Memòries anuals 1919-20 i 1920-21).
Instruccions per a la preparació i tramesa de mamífers, per J. B. d'Aguilar-Amat.
Instruccions per a la preparació i conservació d'ocells, per I. de Sagarra.
Instruccions als recol·lectors de rèptils i batracis, per Joaquim Maluquer.
Instruccions als recol·lectors d'insectes, per I. de Sagarra.
Instruccions per a la recol·lecció de mol·luscos terrestres i d'aigua dolça, per Artur Bofill.
Consideraciones sobre los medios y fines de la investigación zoogeográfica, per Fr. Haas.
Instruccions per a la recol·lecció, preparació i conservació d'animals marins, per Josep Maluquer.
Instruccions per a la recol·lecció, preparació i conservació de plantes, per P. Font Quer.
Instrucciones a los recolectores de rocas y a los aficionados a geología y petrografía, per M. San Miguel.

Ptes.

Les serps de Catalunya i Les tortugues de Catalunya, per Joaquim Maluquer.

Fauna malacològica del Pireneu català : Vall del Noguera-Ribagorçana, Vall del Noguera-Pallaresa, Vall del Segre i Andorra, Conca del Llobregat, Valls del Ter, Fluvià i la Muga (amb col·laboració Aguilar-Amat), i la Vall d'Aran, per A. Bofill i Fr. Haas.

Notas sobre los osmilides (Ins. Neur.), per L. Navàs.

Contribució al coneixement de la fauna lepidopterològica d'Aragó, per Alfred Weiss.

Introducción a la flórua de micromicetos de Catalunya, per R. González Frago.

Contribució al coneixement de la flora catalana occidental, per Pius Font Quer.

Catálogo de rocas grandes-bloques, de la colección del Parque de Barcelona, per M. San Miguel.

Mamíferos del yacimiento salutrense de San Julián de Ramis, per A. Cabrera.

Contribució a l'estudi dels terrenys tràsics de la província de Tarragona, per S. Vilaseca.

Mapa topogràfic i geològic de la província de Barcelona. — Escala 1 : 40,000. Geologia, pel canonge degà DR. D. JAUME ALMERA i la Topografia, per N'EDUARD BROSSA.

	Ptes.
Fulla I. — <i>Contorns de Barcelona</i> , 1900 (segona edició).....	10
Fulla II. — <i>Conca del Noya al Mar</i> , 1897	10
Fulla III. — <i>Riu Foix i La Llacuna</i> , 1900.....	6
Fulla IV. — <i>Riu Tordera</i> , 1914.....	6
Fulla V. — <i>Montserrat, Vallès i Litoral</i> , 1914.....	10

PUBLICACIONS MINERVA

Primera sèrie

COL·LECCIÓ POPULAR DELS CONEIXEMENTS
INDISPENSABLES, DIRIGIDA PEL CONSELL DE PEDAGOGIA

1. *Oceanografia*, per J. Maluquer (segona edició) 0'35
2. *Resum de Geografia d'Europa*, per Joan Palau Vera..... (Exhaurit.)
3. *Nocions de Litúrgia cristiana*, per J. Tarré, prevere..... (Exhaurit.)
4. *Resum d'Astronomia*, per E. Fontseré. Íd.
5. *El Radi*, per Esteve Terrades. (Exhaurit.)
6. *La Neurosi i els neuròtics*, per J. Alzina i Melis..... (Exhaurit.)
7. *Una visita al Museu de Barcelona*, per Josep Folch i Torres (Exhaurit.)
8. *Nocions de Literatura llatina*, per Carles Riba. 0'35

	Ptes.
9. <i>Resum de Geografia d'Amèrica</i> , per J. Palau Vera.....	0'35
10. <i>Els Jocs de pilota</i> , per J. Elias Juncosa	0'35
11. <i>Resum d'Arqueologia cristiana</i> , per Josep Gudiol, prev.....	0'35
12. <i>L'Edat de la Pedra</i> , per P. Bosch Gimpera. (Exhaurit.)	
13. <i>La Metafísica</i> , per F. Xavier Llorens.....	0'35
14. <i>Nocions d'Indumentària</i> , per Lluís Labarta.	0'35
15. <i>Dret municipal vigent</i> , per I. Lloret.....	0'35
16. <i>Higiene de l'alimentació</i> , per J. Tarruella. (Exhaurit.)	
17. <i>Frases famoses</i> , per Lluís Segalà i Estalella. (Exhaurit.)	
18. <i>Lingüística</i> , per L. Nicolau d'Olwer.....	0'35
19. <i>Floricultura i arboricultura</i> , per Georges T. Grignan. Traducció de Vicens Nubiola...	0'35
20. <i>Com s'ordena i cataloga una biblioteca</i> , per Jordi Rubió..... (Exhaurit.)	
21. <i>La Política contemporània (1848-1900)</i> , per Manuel Raventós.....	0'35
22. <i>Del vestit i de la seva conservació</i> , per Rosa Sensat.....	0'35
23. <i>Escriptors estrangers contemporanis</i> , per J. M. López-Picó.....	0'35
24. <i>Història de la Nació Catalana</i> , per Enric Prat de la Riba..... (Exhaurit.)	
25. <i>Els Continents colonials</i> , per Joan Palau Vera.	0'35

	Ptes.
26. <i>Resum de Botànica</i> , pel P. Joaquim M. ^a Barnola.....	0'35
27. <i>La Infecció</i> , per August Pi i Suñer.....	0'50
28. <i>Com es confecciona un film</i> , per J. Massó Ventós.....	0'50
29. <i>Exercicis de mar</i> , per Josep Elias (Corredisses)	0'50
30. <i>Com és fet un diari</i> , per J. Morató i Grau....	0'50
31. <i>L'assistència dels malalts</i> , per B. Pijoan Soteras.....	0'50
32. <i>Resum de Meteorologia</i> , per E. Fontseré....	0'50
33. <i>L'Arquitectura romànica a Catalunya</i> , per J. Puig i Cadafalch.....	0'50
34. <i>La Història Universal</i> , per Ferran Soldevila.	0'50
35. <i>Puericultura</i> , per J. Roig i Raventós.....	0'60
36. <i>Enigmística</i> , per Valeri Serra Boldú.....	0'75
37. <i>Manipulacions fotogràfiques</i> , per Rafael Garriga Roca	0'75

Segona sèrie

COL·LECCIÓ DE LITERATURES MODERNES

1. *L'Educació de Gargantua i la Joventut de Pantagruell*, per François Rabelais. (Traducció de Lluís Deztany)..... 0'50
 2. *Noves d'enlloc*, per William Morris. Traducció de Joan Estelrich
- (Exhaurit.)

	Ptes.
3. <i>Germà i germana</i> , per Goethe. Traducció de les alumnes de l'Escola Superior de Bibliotecàries.....	0'50
4. <i>Pensaments</i> , per J. Joubert. Traducció de Pere Benavent.....	0'50
5. <i>Poesies</i> , per Auzies March. Selecció de J. E... ..	0'50
6. <i>El Somni</i> , per Bernat Metge. Reducció de L. Nicolau d'Olwer.....	0'50
7. <i>La Conquesta de Mallorca</i> , reducció de L. Nicolau d'Olwer.....	0'50
8. <i>De la «Vita» de Benvenuto Cellini</i> , fragments traduïts per Carles Riba.....	0'50

ALTRES PUBLICACIONS

1. <i>Classificació Decimal de Brussel·les</i> , adaptació per a les Biblioteques Populars de la Mancomunitat de Catalunya.....	10
2. <i>Guillem Tell</i> , espectacle de Frederic Schiller, versió catalana per les alumnes de l'Escola de Bibliotecàries.....	2
3. <i>Positivisme i Idealisme en la Ciència del Llenguatge</i> , investigació lingüístico-filosòfica per Karl Vossler, prof. de la Universitat de Munic. Traducció per Manuel de Montoliu, prof. de l'Escola de Bibliotecàries.....	1'50
4. <i>La Filosofia d'Henri Poincaré</i> , per L. Brunschvicg, versió catalana.....	1

	Ptes.
5. <i>El Sentiment de Racionalitat</i> , per William James. Traducció per J. Farran i Mayoral....	1
6. <i>Batracomiomàquia o sia Combat entre les Gra-</i> <i>notes i les Rates</i> , poema atribuït a Homer. Traducció del P. Ramon Tarrats, S. J.....	0'75
7. <i>Defensa de Sòcrates</i> , per Plató. Traducció de J. Farran i Mayoral.....	1
8. <i>A Demònic</i> , per Isòcrates. Traducció de les alumnes de l'Escola Superior de Bibliote- càries.....	0'75
9. <i>Les Bucòliques</i> de Virgili, translata- des de llatí en romanç i en vers catalanesc, per Llo- renç Riber, prev.....	2
10. <i>Assaig sobre l'art de navegar per dessota</i> <i>l'aigua</i> , per Narcís Monturiol, versió catala- na de Carles Rahola.....	4

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Anuaris de l'Institut d'Estudis Catalans.

Anuaris MCMVII-MCMXIV. 5 vols. Cada un. 30

» MCMXV-MCMXX..... En premsa.

Les Pintures Murals Catalanes.

Fasc. I.—Pedret..... Exhaurit.)

» II.—Sant Martí de Fenollar i Sant
Miquel de la Seu..... 10

	Ptes.
Fasc. III.—Tahull i Bohí, Santa Maria d'Aneu i Sant Pere del Burgal.....	10
Fasc. IV.—Ginestarre de Cardós, Esterri de Cardós, Santa Eulàlia d'Estahon, Santa Maria de Mur, i Sant Pere d'Ager.....	10
Fasc. V.—Sant Sadurní d'Osormort, El Brull i Sant Martí Sescorts.. En preparació.	
<i>Les Monedes Catalanes</i> , per Joaquim Botet i Sisó.	
Vol. I..... (Exhaurit.)	
» II.....	12
» III i darrer.....	20
<i>Documents per l'Historia de la Cultura Catalana Mig-aval</i> , publicats per A. Rubió i Lluch.	
Vol. I, contenint més de 500 documents. (Exhaurit.)	
» II i darrer.....	25
<i>L'Arquitectura romànica a Catalunya</i> , per J. Puig i Cadafalch, A. de Falguera i J. Goday.	
Vol. I. — Precedents : L'Arquitectura romana; l'Arquitectura cristiana pre-romànica. (Exhaurit.)	
Vol. II—Des del s. IX a les darreries del XI	25
Vol. III i darrer. — Els segles XII i XIII. . .	35
<i>Les Obres d'Auzias March</i> . Edició crítica en vista de tots els manuscrits de totes les edicions, per Amadeu Pagès.	
Vol. I. — Introducció. Poesies I-LXXIV.	12
Vol. II i darrer. — Poesies LXXV-CXXVIII.	

	Ptes.
Glossari.....	12
Edició de 40 exemplars en paper de fil...	50
<i>Itinerari de Jaume I «El Conqueridor»,</i> per Joaquim Miret i Sans.....	20

ESTUDIS DE BIBLIOGRAFIA LUL'LIANA

- I. — *L'edició maguntina de Ramon Lull*, pel doctor A. Gottron..... 5
- II. — *Bibliografia de les Impressions lul'lianes*, per Elies Rogent i E. Duran. En premsa.

FUNDACIÓ CONCEPCIÓ RABELL, VIUDA ROMAGUERA

- Gesta comitum Barcinonensium*. Textos llatí i català, per L. Barrau-Dihigo i J. Massó Torrents..... En premsa
- Dietari del capellà d'Alfons V*, publicat i anotat per J. Sanchis Sivera i F. Martorell Trabal. En premsa.

SECCIÓ FILOLÒGICA

- Himnes Homèrics*. Traducció en vers de Joan Maragall i text grec amb la traducció literal de P. Bosch Gimpera..... (Exhaurit.)
- El Gènesi*. Versió de l'hebreu, segons els textos

	Ptes.
originals, i amb anotació, de Mn. Frederic Clascar.....	5
Edició en paper de fil.....	20
<i>Museu : Hero i Leandre.</i> Text grec amb la versió literal en prosa de Ll. Segalà i en hexàmetres d'Ambrosi Carrion, duent en apèndix les traduccions inèdites, en vers, de P. Bertran i Bros i J. M. Pellicer i Pagès.....	2
Edició en paper de fil.....	5
<i>Mírcia.</i> Poema provençal de Frederic Mistral. Traducció catalana de Maria-Antònia Salvà. (Exhaurit.)	
Edició en paper de fil.....	15
<i>El càntic dels càntics.</i> Versió segons els textos originals i amb anotació de Mn. Frederic Clascar.....	3
Edició en paper de fil.....	10
<i>Normes ortogràfiques</i> (Exhaurit.)	
<i>Els IV llibres de les Geòrgiques,</i> de Publi Virgili Maró, traducció en vers per Mn. Llorenç Riber.....	6
<i>L'Èxode.</i> Versió de l'hebreu per Mn. Frederic Clascar..... En premsa.	
<i>Tàcit : La Germània.</i> Traducció de C. Riba Bracons..... En premsa.	
<i>Bulletllet de Dialectologia catalana.</i>	
Vol. I (abril-desembre 1913).....	3
» II (gener-juny 1914).....	1'50

	Ptes.
Vol. II (juliol-desembre 1914)	2
» III gener-juny 1915).....	2'50
» III (juliol-desembre 1915).....	2'50
» IV (gener-juny 1916).....	3
» IV (juliol-desembre 1916).....	3
» V (gener-desembre 1917)	3
» VI (gener-juny 1918).....	2'50
» VI (juliol-desembre 1918).....	2'50
» VII (gener-desembre 1919).....	5
» VIII (gener-desembre 1920)	5
» IX (gener-desembre 1921)	5

BIBLIOTECA FILOLÒGICA

I. — <i>Documents en vulgar per a l'estudi de la llengua</i> (segles XI, XII i XIII), per Mn. Pere Pujol.	2
II. — <i>Die Mundart von Alacant. — Beitrag zur Kenntnis des Valencianischen</i> , von Dr. Pere Barnils Giol.....	4
III. — <i>Diccionari Aguiló</i> . Fascicles I a X. Casa un.	4
IV. — <i>La Frontera catalano-aragonesa</i> , I, per Antoni Griera.....	5
V. — <i>Textes catalans avec leur transcription phonétique</i> , précédés d'un aperçu sur les sons du catalan, par J. Arteaga Pereira, ordenats i publicats per P. Barnils	4
VI. — <i>Estudis romànics</i> (Llengua i Literatura), volum I	8

	Ptes.
VII. — <i>Vocabulari català-alemany</i> de l'any 1502, edició facsímil segons l'únic exemplar conegut, acompanyada de la transcripció, d'un estudi preliminar i de registres alfabètics, per P. Barnils.....	12
VIII. — <i>Diccionari de rims</i> , de Jaume March, editat per A. Griera.....	10
IX. — <i>Estudis romànics</i> (Llengua i Literatura), volum 2.....	12
X. — <i>La versione catalana dell'Inchiesta del San Graal</i> , secondo il Codice dell'Ambrosiana di Milano I. 79 sup., pubblicata da Vincenzo Crescini e Venancio Todesco.....	10
XI. — <i>Diccionari ortogràfic</i> , precedit d'una exposició de l'ortografia catalana segons el sistema adoptat per l'Institut d'Estudis Catalans, redactat sota la direcció de Pompeu Fabra...	5
XII. — <i>Gramàtica catalana</i> , per Pompeu Fabra (tercera edició)	3'50
XIII. — <i>Bibliographie élémentaire de l'ancien provençal</i> , par J. Anglade. — <i>L'article majorquin et l'article roman derivé de ipse</i> , par P. Rokseth. — <i>Les vocals tòniques del Rossellonès</i> , per P. Barnils. — <i>El llenguatge com a fet estètic i com a fet lògic</i> , per M. de Montoliu..	10
XIV. — <i>Epistolari d'En Milà i Fontanals</i> . Correspondència recollida i anotada per L. Nicolau d'Olwer. Tom I.....	10

LABORATORI DE FONÈTICA

<i>Estudis fonètics</i> , I.....	20
----------------------------------	----

EDICIONS PEDAGÒGIQUES

Bibliotheca Scriptorum Graecorum et Romanorum cum ibericis versionibus, curante A. Segalà, phil. prof.

Vol. I.—Cornelii Nepotis. <i>Praefatio et Militiadis Themistoclisque Vitae</i> (F. Crusat; A. M. ^a Alves, S. J.; F. de Mello, S. J.; M. de Montoliu; C. Riba Bracons, interpretibus).....	I
--	---

En dipòsit:

<i>Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana</i> . Barcelona, 1908.....	4
---	---

SECCIÓ DE CIÈNCIES

Arxius

Any I, fascicles I, II i III. Cada un....	4
» II » I, II i III » ...	4
» III » I, II i III » ...	4
» IV » I a IX. » ...	2
» V » I a VI. » ...	2
» VI » I i II a V » ...	3
<i>Treballs de la Societat de Biologia</i> , publicats sota la direcció d'A. Pi Suñer.	
Vols. I a VII. Cada un.....	10

	Ptes.
Vol. VIII..... En premsa.	
<i>Treballs del Servei tècnic del paludisme</i> (1915-16).	5
<i>Flora de Catalunya</i> , per J. Cadevall i A. Sallent.	
Vol. I, fascicles I a V. Cada un.....	5
» II » I a V. »	5
» III » I a III. »	5
<i>Fauna de Catalunya</i> , dirigida per Josep M. ^a Bo- fill i Pichot.	
<i>Malacologia</i> , per M. Chía.	
Fascicles I i II. Cada un.....	5
Fascicle III.....	I
<i>Entomologia. Dípters</i> . Fasc. I, per J. Arias...	5
<i>Coleòpters</i> , G. Carabus. Fascicle I, per A. Codina.....	7
<i>Neuròpters</i> . — Monografia general de Ca- talunya, pel P. Longí Navàs, S. J. En premsa.	
<i>Monografia mundial de l'ordre dels Rafidiòpters</i> (Ins.), pel R. P. Longí Navàs, S. J.....	4
<i>Treballs de la Institució Catalana d'Història</i> <i>Natural</i> .	
Vols. I a IV. Cada un.....	10
<i>Treballs de l'Estació Aerològica de Barcelona</i> , per E. Fontseré. *	
Vols. I a III. Cada un.....	4
<i>Col·lecció de Cursos de Física i Matemàtica</i> , diri- gida per E. Terradas.	
Vol. I. — Els elements discrets de la ma- tèria de la radiació. — Conferències per E.	

	Ptes.
Anx III 1916 n.º 6 (gener-desembre)....	5
» IV, 1917 n.º 7 (gener-desembre)....	10
» V-VI, 1918-1919. n.º 8	20
<i>Catàleg de la Col·lecció cervàntica Bonsoms</i> , per Joan Givanel i Mas.	
Vol. I (anys 1590-1800).....	20
Edició de 40 exemplars numerats en pa- per de fil.....	40
Vol. II (anys 1801-1879).....	30
Edició de 40 exemplars en paper de fil	50
Vol. III.....	En premsa.
<i>Publicacions del Departament de Música de la Biblioteca de Catalunya.</i>	
Vol. I. — Els Madrigals i la Missa de Di- funts de Brudieu, pel mestre Felip Pedrell i Mn. Higiní Anglès.....	20
Vol. II. — Catàleg dels manuscrits musi- cals de la Col·lecció Pedrell, per Mn. Higiní Anglès..... (Exhaurit.)	
<i>Butlletí d'adquisicions.</i> Any 1918.. (Exhaurit.)	
Anys 1919 i 1920. Cada un	0'50
En dipòsit:	
<i>Catàleg de la Biblioteca musical de la Diputació de Barcelona</i> , per Felip Pedrell. (2 vols.)....	65

FUNDACIÓ CONCEPCIÓ RABELL CIBILS,
VIUDA ROMAGUERA

Sentencies catholiques del diví poeta Dant Florenti,
per Jaume Ferrer de Blanes. Reimpressió
facsimil de l'edició original (Barcelona, 1545).

MEMÒRIES I DOCUMENTS DELS TREBALLS
FETS PER L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

1. Memòria presentada per l'Institut d'Estudis Catalans a l'Excm. Sr. Alcalde de Barcelona proposant la fundació d'una Biblioteca Catalana, i llegida en Consistori del dia 13 de novembre de 1907. — Barcelona, 1907..... o'25
2. Dictamen-acord de l'Institut d'Estudis Catalans proposant a l'Excma. Diputació de Barcelona l'adquisició de la Biblioteca Aguiló. — Barcelona, 1907..... (Exhaurit).
3. Memòria presentada als Excms. Srs. President de la Diputació i Alcalde de Barcelona, per l'Institut d'Estudis Catalans, donant compte dels treballs fets des de la seva fundació fins al 31 de desembre de 1908. — Barcelona, 1908..... (Exhaurit.)

Ptes.

4. Informe que l'Institut d'Estudis Catalans va traslladar a l'Excm. Sr. President de la Diputació de Barcelona sobre l'estat d'alguns arxius de Catalunya i la conveniència de la seva millor instal·lació. — Barcelona, 1908..... 0'25
5. Memòria presentada per l'Institut d'Estudis Catalans als Excms. Srs. President de la Diputació i Alcalde de Barcelona donant compte dels treballs fets durant l'any 1909. — Barcelona, 1909..... (Exhaurit.)
6. Memòria presentada per l'Institut d'Estudis Catalans als Excms. Srs. President de la Diputació i Alcalde de Barcelona donant compte dels treballs fets durant l'any 1910. — Barcelona, 1910..... 0'25
7. Exposició d'un pla de publicació de les Cròniques Catalanes. — Barcelona, 1912..... 0'25
8. Memòria presentada per l'Institut d'Estudis Catalans als Excms. Srs. President de la Diputació i Alcalde de Barcelona sobre la celebració del VI Centenari de la mort de Ramon Lull. — Barcelona, 1914..... 0'25
9. Memòria presentada per l'Institut d'Estudis Catalans a l'Excm. Diputació de Barcelona sobre la conservació i catalogació d'arxius i biblioteques d'interès històric. — Barcelona, 1914..... 0'25

Ptes.

10. Memòries presentades per l'Institut d'Estudis Catalans a l'Excma. Diputació de Barcelona sobre l'exploració d'estacions prehistòriques i la conservació i catalogació de monuments. 0'25
11. Memòria presentada per l'Institut d'Estudis Catalans a l'Excm. Sr. President de la Diputació de Barcelona donant compte dels treballs fets durant l'any 1914 per a la Conservació i catalogació d'arxius i biblioteques d'interès històric. — Barcelona, 1915.
(Exhaurit.)
12. Memòria presentada per l'Institut d'Estudis Catalans als Excms. Srs. President de la Diputació i Alcalde de Barcelona donant compte dels treballs fets durant l'any 1913. — Barcelona, 1916..... 0'25
13. Memòria presentada per l'Institut d'Estudis Catalans als Excms. Srs. President de la Diputació i Alcalde de Barcelona donant compte dels treballs fets durant l'any 1914. — Barcelona, 1916..... 0'25

SECCIÓ FILOLÒGICA

1. Report dels treballs fets per les Oficines lexicogràfiques durant el bienni de 1913-1914... 0'25
2. Report dels treballs fets per les Oficines lexicogràfiques durant el bienni 1915-1916..... 0'25
3. Memòria sobre la preparació del Diccionari

Ptes.

de Toponímia i Onomàstica catalanes presentada per l'Institut d'Estudis Catalans a l'Excm. Sr. President de la Mancomunitat de Catalunya..... 0'25

LABORATORI DE FONÈTICA EXPERIMENTAL

1. Memòria presentada per l'Institut d'Estudis Catalans a l'Excm. Sr. President de la Diputació de Barcelona sobre la creació d'un Laboratori de Fonètica Experimental. — Barcelona, 1914..... 0'25
2. Treballs realitzats durant l'any 1917..... 0'50

ACCIÓ SOCIAL

DEPARTAMENT DE POLÍTICA SOCIAL

Bulletl del Treball. Publicació mensual. És repartit gratuïtament a entitats patronals i obreres. Demés, serveix per a l'intercanvi amb bon nombre de publicacions similars estrangeres

INSTITUT D'ORIENTACIÓ PROFESSIONAL

Anals de l'Institut d'Orientació professional. Publicació semestral. Dos volums de més de cent

pàgines, al preu de 5 ptes. cada un, venent-se en totes les llibreries.

Volums de divulgació. S'han publicat els dos volums següents (un, l'any 21, i l'altre, l'any 22):

L'Escola primària i l'orientació professional, per J. Ruiz Castella.

L'organització científica de la Indústria, per J. M.ª Tallada.

Segona Conferència de Psicotècnica aplicada a l'orientació professional i a l'organització científica del treball. (Actes de les sessions, text de les comunicacions i acords)..... 20

AGRICULTURA I BOSCOS

DEPARTAMENT D'AGRICULTURA

Fulles divulgatòries (gratuites):

Lluita contra la cuca negra de l'alfals (*Colaspidema atrum*).

Instruccions per aplicar els polisulfurs fent un estalvi de sofre..... (Exhaurit.)

La sembra del bat.

Com es pot estalviar sofre.

La vinya i el vi. Extracte-resum de les conferències donades per Josep M.ª Valls i Jaume Raventós..... (Exhaurit.)

Ptes.

El conreu de secà al migdia de França, per
Josep M.ª Valls..... (Exhaurit.)

El Llibre de la pagesia:

L'Urgell, centre de cria i recria ramadera, per
M. Rossell i Vilà..... o'25
Establiem sofre, per Josep M.ª Valls..... o'25

Resums del·liçons dels cursets
breus especialitzats de divul-
gació:

*Importància de la ramaderia (I), Anatomia i fi-
siologia del bestiar, Alimentació del bestiar,
Importància de la ramaderia (II), La pro-
ducció de la llet, Importància de la ramade-
ria (III) i Principals malalties del bestiar*, per
M. Rossell i Vilà. (Exhaurida la col·lecció.)

*Conclusions provisionals de la Conferència de
l'Agricultura catalana*..... (Exhaurit.)

Qüestionari d'Acció social agrària. (Exhaurit.)

Resum de conferències (gratuïts):

1. *Conreu, adobs, orientacions.*
2. *Patates i blat : fertilització.*
3. *Prats permanents.*
4. *La llet.*
5. *Higiene, malalties infeccioses i alimentació del
bestiar boví lleter.*

6. *Selecció, conservació i preparació dels cereals de llavor.*
7. *Poda de l'olivera.* (Exhaurit.)
8. *Cultiu de la vinya.* (Exhaurit.)
9. *Cinc lliçons d'Enologia, per Jaume Raventós.*
10. *Malalties de la vinya.* (Exhaurit.)
11. *L'alimentació de l'home.* (Exhaurit.)
12. *La lluita contra la mosca de l'oliva.*
(Exhaurit.)
13. *El negre de l'olivera.* (Exhaurit.)
14. *L'abollament i el pugó de l'ameller i del pres-seguer.....* (Exhaurit.)
15. *La poda de l'ameller.* (Exhaurit.)
16. *Els resultats obtinguts en la lluita contra la mosca de l'oliva.* (Exhaurit.)

Publicacions de l'Institut de Mecànica aplicada Agrícola:

Reglament del Concurs de tractors de Lleyda.
(Exhaurit.)

Resultats del Concurs de tractors de Lleyda.
(Exhaurit.)

Qüestionari sobre l'ús de maquinària agrícola a Catalunya.

Arxius de l'Escola Superior d'Agricultura (gratuits):

Fasc. 1. — *Contribució a l'osteologia comparada*

Ptes.

del cavall i de l'ase. Zootècnia de la raça asinal catalana, per M. Rossell i Vilà. (Exhaurit.)

(D'aquest fascicle se n'han imprès extractes en portuguès, castellà, francès, anglès, alemany i italià.)

Fasc. II. — *El diabló de l'avellaner*, per Jaume Nonell i Comas.

Fasc. III. — *Descripció de les més importants varietats d'avellaners cultivades a Catalunya*, per Alessandro Trotter i August Matons.

El problema de les carns, per M. Rossell i Vilà. 3
Com se deuen recollir les mostres animals.
 (Gratuit.)

Publicacions divulgadores dels Serveis tècnics d'Agricultura:

1. *Resum de conferències de Viticultura*, per Erasme M. d'Ymbert..... 0'35
2. *Com se poda l'olivera*, per August Matons. 0'25
3. *Les cuques filoses*, per August Matons..... 0'15
4. *El corc de les pomes*, per August Matons.. 0'15
5. *La plantació dels arbres*, per August Matons. 0'30
6. *El còlera de l'aviram*, per G. Danés..... 0'30
7. *Un factor primordial en la f. de l'ametller*, per Joan Salom..... 0'25
8. *L'alimentació humana*, per Jaume Raventós. 0'50
9. *Diabló de l'avellaner*, per J. Aguiló..... 0'25
10. *Engreixament de porcs*, per M. Rossell i Vilà. 0'15

	Ptes.
11. <i>Lluita contra la mosca de l'oliva</i> , per August Matons.....	0'30
12. <i>La psicologia dels nostres pagesos</i>	0'35
13. <i>Treballades i adobs en general</i> . (En premsa.)	
14. <i>L'arrufat i el pugó de l'ametller i del pres-guer</i> , per Joan Salom. (En premsa.)	

Arxius dels Serveis tècnics
d'Agricultura:

Fasc. 1. — *Contribució a l'estudi de l'esporga de l'olivera*, per August Matons. (En premsa.)

Textos d'Ensenyament per
correspondència:

(A la tardor s'implantarà aquest mètode d'ensenyament i es posaran a la venda els següents textos, dels quals, uns estan impresos i els restants en premsa.)

Fabricació d'olis, per August Matons.

Indústries de la llet, per Josep M.ª Soler i Coll.

L'art de fer bon vi, per Jaume Raventós.

Reproducció i herència en el bestiar, per M. Rossell i Vilà.

Anàlisi de vins, per Jaume Raventós.

Vinya, per Joan Angel i Genís.

Adobs, per Joan Angel i Genís.

L'olivera, per August Matons.

Ptes.

- Conreu forçat*, per Vicens Nubiola.
L'ameller, per Joan Salom.
Anàlisi d'adobs, per Francesc Novellas.
Màquines agrícoles, per Carles Pi i Suñer.
Fabricació de conserves, per R. Sala Roqueta.
La vaca lletera, per M. Rossell i Vilà.
Organització i administració de Sindicats, per
Josep M.ª Rendé.

SERVEI FORESTAL

- Sobre repoblació de boscos*, per M. Raventós
(agost de 1920)..... 3
Treballs de repoblació : Plantacions, per S. Vandrell.
Catàleg provisional per a l'adquisició de llavors i plantes forestals.
Pi Marítim (Pinus pinaster Sol.)
Podes forestals.
I. — *Pi insignis.*
II. — *Utilitat dels Eucaliptus*, per S. Vandrell.

CARRETERES, CAMINS I PONTS

- Plan general de vies de comunicació* (setembre de 1920)..... (Exhaurit.)

Mapa de carreteres i camins de Catalunya, formulat per la Direcció d'Obres públiques de la Mancomunitat de Catalunya..... 5

CAIXA DE CRÈDIT COMUNAL

Caixa de Crèdit Comunal : Reglamentació provisional de les condicions amb què es podran fer les concessions de préstecs als Ajuntaments i Sindicats Agrícoles de Catalunya i dels requisits que llurs sol·licituds hauran de reunir (juny 1920).

Estatuts de la Caixa de Crèdit Comunal, aprovats per R. O. de 20 de setembre de 1914 i modificats per la de 15 de febrer de 1918 (maig 1920).

L'actuació de la Caixa de Crèdit Comunal (març de 1922).

Í N D E X

	<u>Pàgs.</u>
I. Creació de la Mancomunitat.....	7
II. El Palau de la Generalitat.....	9
III. Constitució i funcionament de la Man- munitat.....	17
1. L'Assemblea.....	17
2. El Consell Permanent.....	18
3. Especialització dels Consellers.....	19
4. Retribució.....	20
5. Oficines.....	21
6. Personal.....	21
IV. Els mitjans econòmics.....	23
1. Els Pressupostos.....	23
2. Les despeses i els ingressos en l'exercici actual.....	24
3. Emprèstits.....	25
4. La liquidació dels Pressupostos.....	26
5. Els arbitris.....	29
V. Carreteres, camins i ponts.....	31
1. La construcció d'obres.....	31
2. Servei de conservació.....	35
3. Maquinària de conservació.....	36
VI. Ferrocarrils secundaris.....	39
1. Les primeres línies en projecte.....	39

	Pàgs.
2. La base econòmica.....	40
VII. Telèfons.....	43
1. El descabdallament de les línies de la Mancomunitat.....	43
2. L'augment del nombre d'abonats.....	44
3. Les tarifes i el servei.....	45
4. Els ingressos obtinguts.....	46
VIII. Cultura i Instrucció.....	47
1. Serveis científico-administratius.....	47
Consell de Pedagogia, p. 47; Oficina d'Estudis Jurídics, p. 49; Servei de Conservació de Monuments, p. 49; Mapa Geogràfic de Catalunya, p. 50; Mapa Geològic de Catalunya, p. 50; Servei Meteorològic, p. 51.	
2. Biblioteques i Arxius.....	51
Biblioteca de Catalunya, p. 51; Biblioteques Populars, p. 57; Biblioteca del Consell de Pedagogia, p. 59; Arxiu de la Mancomunitat, p. 60.	
3. Museus.....	61
Junta de Museus, p. 61; Junta de Ciències Naturals, p. 61.	
4. Institucions d'alta cultura.....	61
Institut d'Estudis Catalans, p. 61.	
5. Ensenyament.....	65
a) <i>Ensenyament superior</i> : Cursos monogràfics d'Alts Estudis i d'Intercanvi, p. 65; Institut de Fi-	

	<u>Pàgs.</u>
siologia, p. 65; Laboratori de Psicologia experimental, p. 67.	
b) <i>Ensenyament normal</i> : Estudis Normals, p. 68; Escola d'Estiu, p. 68.	
c) <i>Ensenyament primari</i> : Edificis escolars, p. 69.	
d) <i>Ensenyament professional</i> : Escola d'Infermeres	
Auxiliars de Medicina, p. 71; Escola Professional per a la Dona, p. 71; Escola d'Administració pública, p. 71.	
e) <i>Ensenyament tècnico-industrial</i> : Ensenyances tècnico-industrials, p. 72; Escoles locals d'Indústries, p. 73.	
f) <i>Ensenyament artístic</i> : Escola Tècnica d'Oficis d'Art, p. 74. Escola Superior dels Bells Oficis, p. 74; Escola Catalana d'Art Dramàtic, p. 74; Escoles menors de Belles Arts, p. 76.	
g) <i>Ensenyament comercial</i> : Escola d'Alts Estudis Comercials, p. 76; Escoles locals de Comerç, p. 77.	
h) <i>Ensenyaments populars</i> : Educació física, p. 78; Comissió d'Educació general, p. 78.	
6. Subvencions.....	79
IX. Agricultura.....	81
1. Escola d'Agricultura.....	81
2. Serveis tècnics agrícoles.....	83
3. Comissió de Repoblació forestal.....	85
X. Obres hidràuliques i de sanejament....	87
1. Regatges.....	87
2. Perforacions artesianes.....	88
3. Abastiment d'aigües potables.....	88
4. Sanejament de terrenys.....	89

	Pàgs.
XI. Beneficència i Sanitat.....	91
1. Beneficència.....	91
Manicomis, p. 91; Cases de Maternitat, Misericòrdia i Beneficència, p. 93.	
2. Sanitat.....	94
Servei de Sanitat, p. 94.	
XII. Acció social.....	97
1. Labor realitzada.....	97
2. Institució de Política social.....	97
3. Institut d'Orientació Professional.....	99
XIII. Caixa de Crèdit Comunal.....	101
XIV. Publicacions.....	103
Publicacions administratives del Consell Permanent.....	103
Constitució de la Mancomunitat, p. 103; Projectes d'acord i reports de l'Assemblea, p. 104; Deliberacions del Consell Permanent, p. 107.	
L'Oficina d'Estudis jurídics.....	108
Instrucció pública.....	110
Servei Meteorològic de Catalunya, p. 110; Servei Geogràfic de Catalunya, p. 110; Consell de Pedagogia, p. 111; Extensió d'Ensenyament tècnic, p. 111; Junta de Ciències Naturals, p. 114; Publicacions Minerva, p. 116.	
Institut d'Estudis Catalans.....	115

	<u>Pàgs.</u>
Secció Històrico-Arqueològica, p. 120; Secció Filològica, p. 122; Secció de Ciències, p. 126; Biblioteca de Catalunya, p. 128; Memòries i documents dels treballs fets per l'Institut d'Estudis Catalans, p. 130.	
Acció social.....	133
Departament de Política social, p. 133; Institut d'Orientació professional, p. 133.	
Agricultura i boscos.....	134
Departament d'Agricultura, p. 134; Servei forestal, p. 139.	
Carreteres, camins i ponts.....	139
Caixa de Crèdit Comunal.....	140

120

Reg 1602

35 Man

LA
MANCOMUNITAT
ORGANITZACIÓ
I L'OBRA

M
3
42